

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLÜSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELMBERG

UTGIVARE:
BEYRON-CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **12**

DEN 25 MARS 1923

PRIS 35 ÖRE

REDAKTÖR
EBBA THEORIN

Fru Östman-Sundstrand,

en av huslighetens representanter på Bygge och Bo.

Foto Holmén.

några ord om tre läsvärda böcker.

DET FINNS MODIGT FOLK SOM VÅGAR ge ut böcker annat än i julmånaden. Oförskräcktheten förtjänar all aktning och uppmuntran. Senast ha boklädsdiskarna kantats av tre arbeten som vart och ett är läsvärt: minister Günthers minnen från den tid han som vår första minister i Norge vistades i Kristiania, vidare Geijers brev till sin hustru och slutligen Topelius självbiografiska anteckningar. Den första är roande och tidsmålande, de senare höra till den slags lektyr som gör en varm om hjärtat på samma gång som man intresserad studerar hela det mångskiftande bildergalleri som drager förbi ens blickar och låter flydda tider stå upp igen levande och åskådligt. Med den ärade läsarens benägna tillåtelse vill jag försöka bevisa det genom några exempel.

Under sin Stockholmstid var Geijer engång med på en maskerad på själva slottet. Den första som tilltalade honom var ett långt fruntimmer med käringmask som lutade sig intill hans öra och med en främmande accent och särdeles välljudande stämma frågade: »är det roligt?» — och då Geijer svarade med en bejakande bugning tillade: »det är en bekant.» Geijer kände igen prinsessan Josefins röst och fann sedermera vid demaskeringen sin gissning besannad. Hans artiga bejakande var dock inte så alldeles överensstämmande med sanningen. Geijer skriver själv till sin hustru: »på det hela föreföll det mig såsom ett själlöst nöje, ja rätt som ett specimen av stora världens nöjen som just bestå uti att moraliskt och fysiskt förkläda sig och under apparenscen, ej ha roligt. Den granna costumeringen är dyr och likväl blott ett ögonblicks tom ögonfägnad.» Geijer var inte alltid så mild i sina omdömen om sina samtida. Vid en middag träffade han åtskilliga »ungtuppar» som han förut examinerat i hovrättsexamen men som numera voro gifta karlar. Deras utseende behagade honom inte. »Dessa forna ynglingar», skriver han, »sågo den tiden jag kände dem, tämligen pigga ut och hade åtminstone en gnista ungdomslivlighet. Nu allt sådant borta — bleka om nosen — pussiga kinder — framstående bukar — slocknande ögon.» Så lät det på 1830-talet om vår tids ungdom. Det blir bestämt allt svårare att övertyga våra egna »ungtuppar» om den gamla goda tidens förträfflighet i allt. Dock må till den tidens heder sägas att den ekonomiska lättsinnigheten tycktes ej varit så utvecklade som nu. »Här har en grosshandlare Heydenstrauch i dessa dagar bankrutterat på 400,000 rdr.», skriver Geijer 1833 och tillägger: »man kan bli mörkrädd mitt på dagen». Vår tid är minsann inte så lättskrämde. Det skall behövas ett par nollor efter den nämnda summan för att vi skola börja känna oss mörkrädda.

När Zacharias Topelius 1856 kom till Stockholm fann han det också mycket förändrat på de tretton år han varit därifrån: nya tider och anspråk hade sopat bort den forna enkelheten, sanden från källargolven,

kullbåtarna från Skeppsbron, labyrinterna på Söder, Blåportens abborrar och Djurgårdens hemtrevnad. Karl Johan var också borta och stod nu endast staty vid Slussen. 1843 då Topelius var hitöver för det första skandinaviska studentmötet hade han sett kungen levande. Det var en kväll på Djurgården då Topelius med några svenska vänner däribland skulptören professor Qvarnström besökte Djurgården där man hade lägrat sig kring Bellmans byst. Man drack Bellmans skål i medhavd punsch. Olsoni, den yngste finska studenten i laget nöjde sig icke med att befinna sig nedanför bysten utan klättrade med en katts vighet upp, satte sig gränslös över Bellmans nacke, lät räckta sig ett glas och tömde skålen över föremålets hjässa, till talrika vandrars stora förundran möjligen ock till deras patriotiska harm. En vandrande trupp musikanter närmade sig och engagerades att spela Bellmansmelodier. I detta ögonblick nalkades en vagn med granna lakejer

Nytt kvartal stundar,

varför ärade kvartals- eller nytillträdande prenumeranter uppmanas att snarast verkställa prenumeration, så att intet avbrott i expeditionen uppstår.

och ståtliga hästar. Det var kungen. Samtliga reste sig, avtog hattarna »och», skriver Topelius, »vår hälsning besvarades av en liten gubbe med örnäsa och blixtrande bruna ögon. Spela upp Marseillaisen! — sade någon till musikanterna.» Så gjordes och följande dag stod det i Allehanda att några finska studenter låtit revolutionshymnens toner ljuda under den kungliga Djurgårdens kungliga ekar. Finnarna undrade om detta skulle betyda relegation. Därtill behövdes nämligen icke mera i dessa tider. Men de sluppo undan med blotta förskräckelsen.

Sedan såg Topelius Karl XIV Johan på nära håll vid en stor mönstring av 12,000 man på Ladugårdsgärdet, sista gången han mönstrade sina svenska krigare på detta sättet. Den lille gubben i vagnen var en annan karl när han satt till häst framför

Prins Wilhelms (»Pewes») teater-översikt återfinnes i detta nummer å sid. 274.

fronten eller red i sporrsträck över det vidsträckta gårdet. Han syntes då nästan reslig, hans hållning var en krigares, hans ritt en ynglings. Kronprinsen och adjutanterna hade möda att följa honom.

Apropå Karl Johan berättar Geijer från mitten av 1830-talet en liten anekdot. Monarkens matlust hade varit mycket skral och kockarnas försök att med de mest läckra anrättningar liva upp aptiten hade under flera veckor varit förgäves. Då hittade en gammal kokfru på att laga fransk buljong på det enklaste sättet och när därtill kom god och vällagad men enkel husmanskost som hon också anrättade blev kungen förtjust. Han ville inte höra talas om kockarna och deras läckerheter, matlusten kom tillbaka och likaså krafterna så att livmedikus kunde försäkra att snart nog skulle majestätet tack vare den beskedliga madammen i köket ånyo sitta till häst.

Som skolyngling vistades Topelius i Runebergs hem där han tillbragte julen 1832, hos »magistern» och hans hustru. Topelius fick av Runeberg en julklapp, obetydlig i penningvärde, men märkvärdig på annat sätt. Det var nämligen en liten plånbok innehållande 12 tändstickor. Dessa visades då för första gången i Finland där de i affärerna såldes som en kuriositet. Man sparade dem som ett extra nöje för kamraterna och till förbigående häpnad. Ännu något år därefter begagnades sådana underverk på gästgivaregårdarna för att inge folket en hög föreställning om studenternas trollkonst.

Topelius bok vimlar förresten av fängslande framställningar rörande personer och händelser. Där är t. ex. den gamla överstinnan Sunn som efter att hela sitt liv ha legat i krig med sina tjänarinnor tog avsked från världen med orden: adjö pigor. Där är skildringen av den kloka hunden Pukki som på slaget 2 bar fram galoscherna till Topelius skrivbord för att påminna att det var middagstid.

Pacius melodi till Vårt Land sjöngs med Runebergs ord första gången vid en majfest som Hälsingforst studenter höllo 1848. Studenterna stodo i täta led på fältet utanför staden där festen hölls. De voro fylkade kring Finlands fana som enligt generalguvernörens order icke fått bäras under studenternas tåg genom staden. Nu svajade den istället hälsad med hurrarop utan ände. Och så började musiken tona melodien som därpå sjöngs. Intrycket var över all beskrivning hänförande. Tårarna strömmade ur de flestas ögon, man fick icke fram ens ett hurra, obekanta omfamnade varandra och man gick som i drömmen. Det var på detta sätt Vårt Land föddes som folksång.

Celestini

Vid **Kraftnedsättning efter sjukdom** är järnmedicinen Idozan det bäst stärkande och aptitgivande medel. Intages lätt av såväl barn som äldre. Snabb och överraskande verkan. Genom Idozans 5-dubbla järnhalt jämfört med andra dyl. prep är detta preparat avsevärt billigare än andra järnlösningar. Rådfråga läkare. Fås på alla apotek. Nedsatt pris Kr. 3 50.

IDOZAN
FÖRNÄMSTA JÄRNMEDICIN

KVINNOR PÅ BYGGE OCH BO

EN AV DE AVDELNINGAR på Bygge och Bo-utställningen, som kraftigast dragit till sig publiken — åtminstone den kvinnliga, är Stockholms stads elektricitetsverks kök. Det är ett prydligt kök, inrett efter de bästa principer. Men det bästa är ändå, att det bakom principerna står en person. Och den personen är fru Elisabeth Östman-Sundstrand, som inrett köket och som för övrigt är konsulent vid elektricitetsverket. Man brukar själv träffa henne där ute i utställningsköket om dagarna. Alltid är hon då lika vänlig, klok, klar och livlig. Hon tyckes just ha den där grundliga, starka läggningen, som man vill tänka sig hos en husmor, vilken är lämplig, att — som fru Östman-Sundstrand — vägleda andra husmödrar, både dem som skola bli det och dem som redan äro det.

Fru Östman utträttar för övrigt så mycket och arbetar efter så pass många linjer, att skulle vi inom en tidningsartikels spaltmått om-tala allt, bleve det endast en torr uppräkning — och det är just vad som föga skulle passa samman med fru Östmans väsen. Vi skola därför nöja oss med att beröra ett par sidor av hennes verksamhet, och endast i förbigående erinra om sådana betydelsefulla grenar av denna som att hon är en av upphandlingsdelegerade för sjukhusen, att hon håller på att utarbeta de nya matstaterna för sjukhusen, att hon i övrigt är med i åtskilliga kommunala styrelser.

Fru Östman-Sundstrand grundade för tjuogoett år sedan den Östmanska Husmoderskursen och har under alla dessa år varit dess innehavarinna. Skolan skattas som en av de finaste och bästa här i landet. Och hur mycket den duktiga ledarinnan än har att göra på andra håll — skolan försummar hon aldrig, den får endast njuta gott av allt hon genom arbete på andra håll vinner i insikter och erfarenhet.

Såsom författarinna till den högt skattade Iduns kokbok vilken redan hunnit gå ut i tolv upplagor, har fru Östman blivit de svenska husmödrarnas outhärlige rådgivare.

DET ÄR ICKE ENDAST I DE AV KRIGET och efter-kriget hemsökta länderna, som nöden är stor; också i vårt eget land lida i många, många fall liksom där ute de oskyldiga och värlösa barnen. "Rädda barnen" har med tanke därpå tagit upp ett nytt slags hjälpverksamhet under mycket praktiska former, genom införande av det s. k. faddersystemet, och i samarbete med föreningen har Idun beslutat förmedla hjälp mellan sina läsare och olyckliga små efter samma system.

Alltså: vill ni sörja för att ett undernärt, illa ställt barn får god näring och mer än så t. ex. ett halvår framåt (under kortare tid än så kan det väl icke hinna "ta upp sig"), så ställ en summa av 60 kr. till Iduns Redaktions förfogande. Eller sänd endast ett mindre bidrag till Iduns Redaktion för ändamålet, och med de många hop-samlade slantarna sörja vi för att några "Iduns fadderbarn" få mat och vård. Allt genom Rädda

T. v. fru Nathorst, t. h. fru Carlsson, båda i sina resp. Bygge och Bo-avdelningar.

På Bygge och Bo-utställningen märks den kvinnliga handen litet varstades. Textilavdelningen ger t. ex. ett särdeles vackert inslag i utställningen. Vår fotograf har här fångat tre kvinnor, vilka i sina resp. utmärkta avdelningar synas där ute varje dag, rådgivande och vägledande: fru Elisabeth Östman-Sundstrand (se omslagssidan), fru Betty Carlsson och fru Mary Nathorst. Här nedan litet närmare om de tre duktiga damerna och deras arbete i vardagslag — d. v. s. utanför Bygge och Bo.

Genom sin man, som var byggnadsingenjör och arbetschef för elektricitetsverket, kom fru Östman-Sundstrand också in på ett annat område: heminredningens. Så småningom blev hon hans outhärlige rådgivare i allt som rörde hans arbete för hemmens inredning och kökens. Såsom medlem av Stockholms stadsfullmäktige åren 1918—1920 nedlade hon ett intresserat arbete på att få stadens nybyggen så praktiskt inredda som möjligt. Då hon nu

åter som högerns representant blivit invald i denna församling, kommer hon säkert att fortsätta att arbeta för genomförandet av tidsbesparande och praktiska heminredningar.

Fru Mary Nathorst kombinerar i sin person egenskaperna av rutinerad skriftställarinna och utmärkt husmor. På Bygge och Bo står hon som bekant för Iduns utställning av dukade bord, och för varje vecka visar hon här nya, originella uppslag på ett område, som intresserar alla kvinnor, vare sig de få helt ägna sig åt hemmet eller dela sig mellan hem och yrke. Vad som gör fru Nathorsts anordningar på Iduns utställning så tilltalande, är, att de äro fria från all schablon och ge exempel på en personlig och individuell dukningskonst, som säkert kan ge mången åskådare goda impulser till framtida trevnad och nöje.

Fru Betty Carlsson, som gör les honneurs i den av fru

Stina Rodenstam ordnade slöjdekammaren, (fru Rodenstam reste strax efter väl fullbordat Bygge och Bo-värv ut på en ny inspektionsresa till Norrland) är numera stockholmska och har dragit sig tillbaka till privatlivet. Endast då och då, av intresse för textilkonsten, ger hon sitt stöd åt en utställning av textilier, efter att ha ägnat några tiotal år åt detta verksamhetsområde. Som en av ledarinnorna i »Bengta och Betty Eskilssons skola» är hon känd över hela det textilintresserade Sverige, hon har deltagit i ett tiotal utställningar i in- och utland, och alster av hennes vävstol ha sökt sig väg så långt bort som till Kalkutta och Amerika. Bland sina kunder har hon räknat svenska och danska kungaparet, kronprinsen och många andra högtstående personer och 1910 levererade hon till den sedermera mördade ärkehertigen Frans Ferdinand en tio meter lång skånsk »drättarduk», en smal bonad på vit botten invävd med motiv i blått och rött. Ärkehertigen hade sett en dylik drättarduk på en svensk utställning i Wien 1907 och beställde sedan en sådan, invävd med sitt och Tyrolens vapen, som upphängdes i hans jaktstolt i Tyrolen.

Barnens förmedling på resp. orter, varigenom också garanteras den bästa kontroll i alla avseenden. Som några av de orter, där vi gärna skulle vilja sörja för fadderbarn, nämna vi Stockholm, Södertälje, Kalix eller andra norrländska orter. Bland de illa ställda äro t. ex. just nu barnen till änkor och fränskilda.

Där är t. ex. en liten femårig flicka. Fadern är alkoholist, tidvis internerad. Där finns tre barn, f. n. bortlämnade i familjer, emedan modern tillbragt 4 veckor på sjukhuset och väntar i dagarna sitt fjärde barn. — Vem skulle inte också gärna som "fadderbarn" vilja ha den sjuåriga gosse, som vistas hos sin farmor, en 79-årig medellös läkaränka. Hennes enda tillgång är 22 kr. i mån i överskott, sedan hyran betalats, av ett bidrag från en stiftelse. Hon har vårdat gossen från späda år, då hans fader dog. Bidrag sändas under adr.: "Iduns fadderbarn", Iduns Redaktion, Stockholm.

Vem vill åtaga sig ett Iduns fadderbarn?

"Fadderbarn" i Aspudden.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

EN SEXTIOSJUÅRIG BONDE SOM FÖRFATTARE

EN DEBUTBOK OM ÄVENTYR I MEDELPAD OCH ANNAT.

SVERIGES FÖRFATTARFörening har medlemmar ur de mest skilda yrken och ställningar, från prinsens och biskopens till den enkla kroppsarbetarens och arbeterskans. Det kan ju därför inte heller synas så märkvärdigt, att nu en hemmansägare debuterar som författare. Det är litet märkvärdigare att debutanten är 67 år gammal. Han heter Hans Halfvarsson, och bor Överturingens by, Haverö socken i Medelpad. Hans debutbok, »Från land och strand vid Ljunga älv», utkommer inom kort på Norstedt & Söners förlag, och det blir säkert en bok, som kommer att gå framför allt i Norrland.

Nu må man ju icke tro, att Halfvarsson som vanliga debutanter diktat ihop något ur sitt hjärtas djup och med det vandrat någon lönlig stig till en förläggare. Halfvarsson, som bor på sina fäders gård, sådan han övertagit den från sin far och sådan han skall låta den — i alldeles oförändrat skick — övergå till sin son, har ju för det första bara behövt ösa ur den skatt av saga och sanning, som flera bondegenerationer samlat däruppe. Och för det andra var han det talade ordets diktare innan han sökte mästra det skrivna. Det var som en sådan — en ypperlig sago- och historieberättare — som professor An-

Galvadsbovallen i Turingen, en av de trakter, som Halfvarsson berättar om.

ders Wide, själv uppvuxen i en Medelpadsk bygd, lärde känna förf. vid ett besök i hans hem. Och det var professor Wide som uppmanade Halfvarsson att skriva ner vad han berättade, liksom professorn på många andra sätt banat vägen från Överturingen till Tryckerigatan.

Halfvarsson är en kraftig, dugande, självsäker bonde, berättar professor Wide för en medarbetare i Idun. Han har tidigare publicerat endast en sak (och även då var det professor Wide som förmedlade tryckningen): en liten uppsats i Medelpads fornminnesförenings årsberättelse 1914 om myr- malmstillverkningen i H:s hembygd. Uppsatsen innehöll emellertid en del märkliga ting och var byggd på Halfvarssons person-

liga erfarenheter. På ägor, som han själv i unga år odlat, finns ett mäktigt myrmalmslager, och i närliggande skog ett flertal gamla »blästerugnar». Till och med hemma vid gården under Halfvarssons sommarstugas ena gavel finns rester av en sådan ugn.

Själva boken innehåller dels en rad berättelser om vad som hände den oförskräckte björnjägaren Jon Svensson från samma socken som H. — historier som H. hört i sin ungdom av jägarens bror — dels andra underbara och lustiga ting, som inträffat i författarens hembygd.

Man får nog tro, att historierna om allt det underbara som hände den store björnjägaren än i denna dag skall komma månet norrländskt hjärta att klappa fortare. Den mest frejdade sonen av Haverö, redaktören fil. d:r E. N. Söderberg, inleder boken med en vacker och gripande »Norrländsk hembygdssång». Den kommer nog att bli den norrländska nationalsången, om man bara får en vacker melodi till den. Och till och med en sådan lär redan existera, efter vad vi hört från annat håll: just en dotter till professor Wide har komponerat en mycket vacker melodi.

Nu vänta vi emellertid — med prof. Wide — snart mer av den unge författaren och 67-åriga bonden Hans Halfvarsson i Haverö.

Ö A R N A S L A N D

EN DIKT AV ÅLANDS AVLIDNE FOLKSKALD

Öarnas land.

Sundens och fjärdarnas rike,
säg mig var finnes din like
bortom din svallande strand.
Klippor och grönskande öar
vuxna ur blånande sjöar
bada i kvällsolens brand.
Skimrande milsvida vatten
sorla och kväda i natten
sånger för drömmande stränder.
Stolt emot havet sig vänder
öarnas land,
öarnas drömmande land.

Sjömannens land.

Vindar i stältacklen vina,
svällande dukarna skina
ständigt vid synkretsens rand.
Ut från den vajande säven
ilar med skum över stäven
fjärran mot städer och land
öarnas smäckra galjoner. —
Böljornas brusande toner
klinga från glättade hällar
mäktigt i stillnade kvällar. —

Erik Ramsdahl, den åländske folkskalden, har avlidit 47 år gammal. Med hans bortgång förlorar Åland sin hängivnaste diktare och Sverige en av sina varmaste vänner. I kampen för Ålands återförening med sitt svenska moderland var Ramsdahl en av de främsta. Vi återgiva här en av hans mest anslående dikter, tillägnad den åländska bygden.

Sjömannens land,
sjömannens brusande land.

Fiskarens land.

Båtar med glänsande segel
gunga på fjärdarnas spegel
ut från den skyddande strand.
Ändlösa, böljande slätter
giva i skymmande nätter
bröd i hans idoga hand.
Fiskarens stuga på hällen
sagan om kämpade strider,
lugna och stormiga tider. —
Fiskarens land,
fiskarstugornas land.

Böndernas land.

Grönskande soliga ängder,
skiftande brokiga mängder

strödda kring kullar och strand.
Smidiga billar och plogar
svänga runt halmtäckta logar
förda av odlarens hand.
Vallarnas växande äring,
tegarnas mognande näring
liva, behaga och fägna
dem, vilka värna och hägna
böndernas land,
böndernas soliga land.

Öarnas land.

En gång i stridernas tummel
störtades fästen och kummel.
Eldgapens gnistrande tand
grusade seklernas vårdar
Skogar och byar och gårdar
skövlades, stuckos i brand.
Härjat av österns vasaller,
beskjutet av britter och galler
led du, — men eldig var hägen.
Så grönska, så höj dig ur vägen,
öarnas land,
öarnas friborna land.

ERIK RAMSDAHL.

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRÅMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

D E R A S F R U A R

FRU MÄRTA KEY, MAKÅ TILL CHEFREDAKTÖREN, DR. HELMER KEY.

Fr. v.: Fru Märta Key, född Börjesson. Helmer Key och hans syster Ebba. Barndomsbild från 1869. Fru Mimmi Börjesson och hennes döttrar Tyra (t. v.) och Märta. Tyra är nu gift med bankdirektör Nachmanson.

ETT FRUNTIMMER MED BRILLOR på näsan och bläck på fingrarna, ett lexikon under ena armen och grundlagen dold bakom den andra — är det så man föreställer sig Tryckfrihetens gudinna, representerad av redaktörens fru? Att den lustspelsfiguren inte existerar i verkligheten är man färdig att be- dyra efter att ha sett fru Märta Key, en av rikets fruar i fråga om elegans och en icke olämplig champion att ställa upp den gång det på damernas eget Stadion tävlas om kvinnlig charm.

Nå, tänker den missundsamma, det är väl inte så svårt att ta sig nånting ut när man inte har ett Guds skapande grand annat att göra så lång dagen är. Förhåller det sig så? I hopp att komma sanningen på spåren gjorde jag besök i den våning i Villastaden där Svenska Dagbladets chef bebor en så pass representativ våning som man bör förutsätta hos en av pressens generaler. Någon katalogaria över möblemanget åtar jag mig inte, men vid entrén till salongen eller rättare en av salongerna såg jag dubbeldörrens höga glasrutor ut till tamburen täckta med ett vitbroderi av förnämlig verkan.

Det har jag gjort, sade fru Key. Förvånad över denna arbetsflit tittade jag på värdinnan men hon måtte ha misstytt min blick och trott att den gällde den högst intagande silkesjumper som omslöt den slanka figuren.

Den har jag virkat själv, sade hon och sträckte som åskådningmaterial fram ena ärmen till detta såvitt en mansperson kunde bedöma oklanderligt utformade plagg.

Full av häpnad höjde jag mot himlen en tacksamhetens blick till försynen som begåvat oss med så duktiga kvinnor. Men då sagda blick snuddade vid gardinerna utlät sig värdinnan: alla gardiner har jag broderat själv. Förvirrad slog jag ned ögonen och rå- kade titta på en stol, vars sits och stöd voro

täckta av ett utsökt broderi i *petits points*, just det där tålmod- och ögonprövande stramaljarbetet som forna generationer gävo sig ro med och vars alster vi nyss beundrat på Iduns stramaljutställning.

Jaså, ni ser på stolsbroderiet? Det har jag gjort, sa fru Key.

Då blundade jag för resten av samtalet. Jag tordes inte titta mer för jag anade att efterhand skulle det bli uppenbart att bordduk och kuddar och mattor, allt med ett ord som kunde sys, vävas, broderas, knypplas, virkas m. m. m. var förfärdigat av detta fenomen bland fruar och jag var rädd att strö för mycket blommor. Ty tänkte jag med skalden:

du rosor åt den sköna ger
men taggarna de sticka andra.

Vart bär det hän om alla äkta män få för för sig att man kan sköta ett stort hushåll, fostra sina barn, göra les honneurs som en representativ värdinna och ändå hinna klä hemmet i en dräkt präglad av konstnärlig smak.

Att denna händighet gått i arv från modern förstår den som något känner till fru Märta Keys moder, Mimmi Börjesson och hennes verksamhet samt vet att hon bl. a. varit med och grundlagt Licium.

Men när skriver fru Key i Svenska Dag- bladet? När man har biskopen till morbror och chefredaktören till man bör det vara ut- sikt att få sin pennas alster inför offentlig- heten. Ja, en gång, en enda har fru Key verkligen författat ett inlägg. Det var i nå- gon av operadebatterna och hon skickade in det fullkomligt anonymt. Doktor Key befann sig hemma när ett bud anlände från redak- tionssekreteraren, som skrev att redaktionen hade visserligen själv gjort ett uttalande i frågan, men sedan hade det kommit en in- sändare som enligt redaktionssekreterarens

mening framställde saken på ett ännu bättre sätt, varför han föreslog att man gjorde ett utbyte och tog insändarens artikel. Man anar ju att det inte var med alltför bedrövad min fru Key avslöjade författarens anonymitet. Den på ett så smickrande sätt inledda skrift- ställarbanan har dock inte sedan dess blivit beträdd. Och om fru Helmer Key vore den som redigerade en daglig tidning skulle där kanske bli mindre politik men mer om det som speciellt intresserar kvinnan, däribland moder. I det fallet besitter hon obestridd sakkunskap och då jag å damernas vägnar ber henne om några goda råd beträffande konsten att klä sig svarar hon:

1) Man bör framför allt klä sig efter sin egen personlighet. 2) Man bör inte klä sig för outrerat modernt, ty då riskerar man lätt att snart nog bli omodern. 3) Man bör inte alltför mycket använda konfektion. 4) Man bör hålla sig till en viss stil för säsongen. 5) Man bör ej ha för fina hat- tar till för enkla kläder. 6) Om man också be- ställer sina kläder hos en av de finaste firmorna bör dräkten ändå verka enkel. 7) Man bör lägga ner rätt mycket på sina skor och sin utdräkt medan hemmadräkten däremot kan vara ganska an- språkslös. 8) Om man också köper sina kläder i Paris bör man akta sig för att söka verka paris- ska, det lyckas ändå knappast för den som inte är det.

Det där är några av budorden. Jag tror man mycket behändigare kunde sammanslå dem till ett och säga: man bör klä sig så som fru Key. Men förmodligen skulle hon inte tycka om själv att bli framställd som den modedocka hon alls inte är. Där hon trivs bäst är ej på mannekänguppvisning utan i hemmets *cosy corner* tillsammans med man- nen och de tre döttrarna på respektive 20, 18 och 16 år som ifråga om charmerande yttre tyckas bli "mamma upp i dagen".

Floridor

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste.

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

E F T E R R I D Å F A L L E T

DET VAR INTE UTAN EN VISS spänning man här om dagen gick till premiären av Hedda Gabler. Skulle skådespelet verka förlegat åttioårigt med svårsmält Ibsen-terminologi och konstruerade dimfigurer eller skulle det visa sig, att denna blomma på den norska dramatikers bredskyggiga träd bibehållit sin friskhet genom åren? Skulle den ännu vara i stånd att sprida samma doft av bunden lidelse, onaturligt grymma känslor och starkt förtätad småstadsstämning, som vid tiden kring sekelskiftet satte sinnena i svällning och erövrade en stor del av kontinenten?

Frågan måste besvaras jakande. Framförandet på Svenska Teatern visade, att Hedda Gabler är ett verk, som står sig genom tiderna.

En av Ibsens märkligaste trollkonster är, att han låter liksom handlingen i stycket spela mot bakgrunden av en annan handling, som redan passerat i det förflutna och som ofta kan förefalla lika stark, ja, starkare än själva dramat. Detta får därigenom ökad relief och intensitet. Men det sätt, på vilket han låter denna bakomliggande handling skymta fram, är så förbluffande skickligt gjort, att man icke ett ögonblick tänker på att det ursprungligen tillkommit för åhöraren utan det förefaller, som om det förflutnas röst helt naturligt talade i de mest vardagliga repliker. När därtill kommer, att starka personligheter med utmejslade karaktärer uppträda i en miljö, redan laddad med spänning, är det uppenbart att ett sådant konstverk alltid förblir levande.

Det har tvistats om Hedda Gabler. Man har sagt, att en så demonisk och jävulskt elak kvinna inte kan existera i det verkliga livet utan blott är en skrivbordsprodukt. Men finns det inte underliga djur i vår Herres hage? Har inte Strindberg i Dödsdansen också tecknat kvinnan-vildjuret, som inte kan leva med mindre hon gör andra illa, som är grym för grymhetens egen skull och som slår för att sedan njuta av de blodiga såren? Hedda Gabler är den aristokratiska kvinnan med den fräska estetiken på läpparna, med

ondskan i blodet och fegheten i hjärtat. Om hon inte kan uppväcka vår sympati, fångar hon i alla fall vårt intresse. Ty det är en människa av kött och blod, som mycket väl kan tänkas existera även om typen lyckligtvis hör till undantagen. Väl spelat kommer dramat därför alltid att bli en upplevelse.

Liksom premiäraktörerna bruka kasta sina blickar mot Hamlet, som skall föra dem till ära och ryktbarhet, ha väl alla stora tragedienner någon gång i sitt liv drömt om att skapa Hedda Gabler. Nu har det blivit Pauline Brunius tur. Efter föreställningen på Svenska teatern går det inte längre att bara tala om henne som vår "glittrande komedienne". Hon rör sig numera lika säkert i stora dramer som i uppsluppna lustspel. Divaroller äro ett tveeggat svärd. Men hon förstod att göra sin Hedda Gabler mänsklig, d. v. s. så mänsklig, som en dylik kvinna över huvud taget kan tänkas, och bröt sig aldrig ur ramen på sin medspelares bekostnad. Allt det förfrusna och pinade, som likt snö lagt sig över en vulkan i vars inre hatets, ondskans och kärlekens brinnande massa sjuder och bubblar i väntan på utbrott, framfördes på ett glänsande sätt. Gestalten icke blott dominerade utan även fascinerade. Ett behärskat men uttrycksfullt minspel, en smidig replik-behandling och en mask, som strålade av skönhet, viljekraft och otyglad temperament gjorde framställningen till ett gripande konstverk. Man kan tänka sig en mera varmblodig och obehärskad Hedda Gabler, men knappast en korrektare genomförd, som så sluter sig till det intryck man får vid läsningen av pjäsen. Pauline Brunius har efter detta visat oss, att hon står på höjden av sin konst.

Tesman spelades av Hugo Björne. Han gick på det hela utmärkt väl i land med sin uppgift även om man här och var önskat litet mera nyansering. Men han förlänade i alla fall något rörande och trohjärtat åt den bortkomne stipendiaten, som lever i sina kulturhistoriska funderingar medan livet omkring honom leker sitt grymma spel med människornas hjärtan. Rollen hör till dem, som

inbjuder till överdrift. Men här gjordes den med en måtta, som aldrig slog över till billig komik och som därför inte heller friade till radernas lättvunna applåder åt en fjantig och naiv vetenskapsmans ohållbara ställning på sidan om livet.

Ivan Hedqvist hade lagt sin Ejlert Lövborg på ett dämpat plan. Han framhöll särskilt det inbundna, ödesbestämda i detta urspårade geni, det tillknäppta och behärskade i mannen, som Hedda Gabler vill se med "vinlöv i håret". Som vanligt sparade han sin kraft till de avgörande ögonblicken och nådde i tredje aktens stora uppgörelses scen kulmen av sitt med skärpa och intensitet genomförda spel.

Assessor Brack lyckades endast delvis hävda sin plats som den eleganta lebemannen. Man hade önskat mer liv och smidighet över gestalten. Men en norsk ungarl av den gamla stammen, med dyrbara vanor och ett begär att ställa allt till rätta för sina mindre lyckligt lottade medmänniskor kanske skall se ut just på det sättet?

Tant Julia var onödigt sentimental. Det samma kan sägas om den lilla bleka fru Elvsted, som visserligen bemödade sig om att synas naturlig, men som fick en olycklig gråt-mildhet just över denna sin naturlighet. Det är ingen lätt uppgift att vara "hjälpustru" till stora andar. Men här verkade det, som om hon varit rädd att bli bortkörd vilket ögonblick som helst, medan efterträderskan stod vid dörren och väntade.

Publiken mottog stycket välvilligt och hylade med rätta Hedda Gablers framställarinna. Den, som är vän av god teater, bör inte försumma att återuppliva bekantskapen med en av Ibsens intressantaste kvinnotyper.

Review

T. v.: Fröken Lisa Bellander med segerpriset i handen. Frk. B. segrade i Iduns kvinnliga orienteringslöpning på skidor och vann därmed Iduns hederspris, den här synliga silvertallriken. (Foto Holmén). T. h.: Fru Anna Hedin, Sven Hedins moder, som fyllde 85 år d. 12 mars. Bland blomsterhyllningarna märktes en längst t. v. synlig blomsterkorg från drottning Victoria.

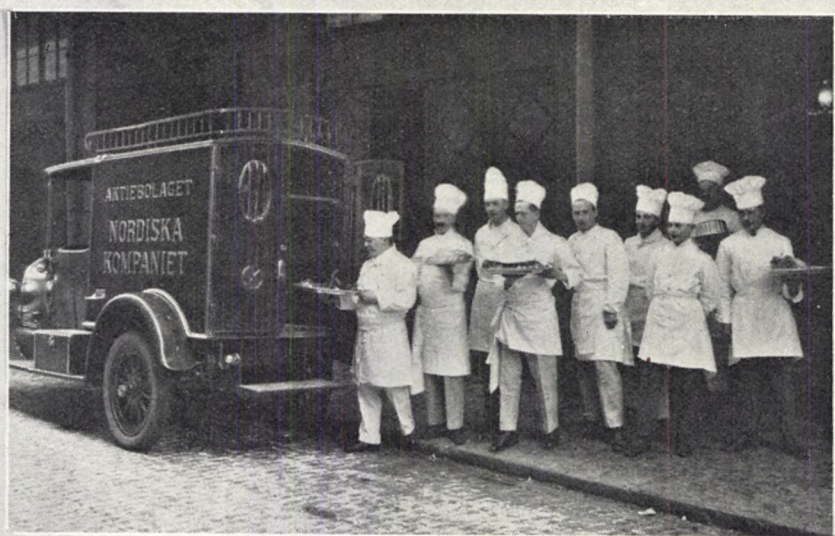
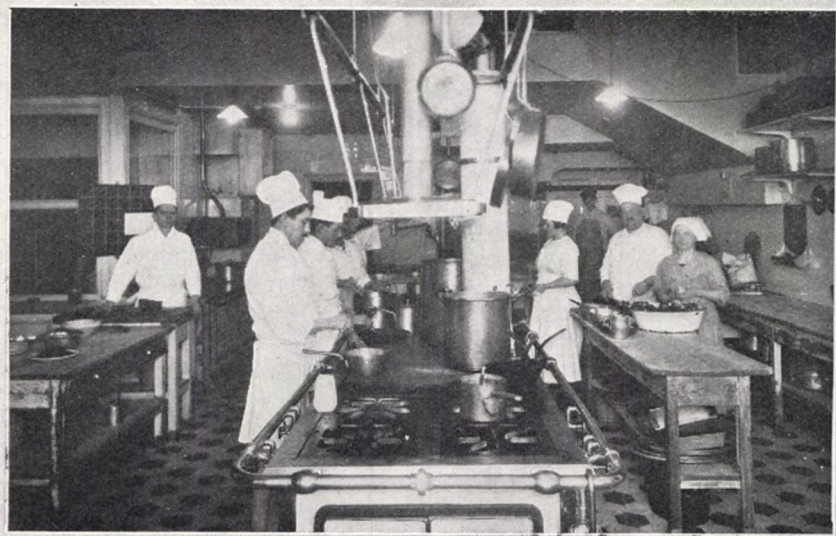
KJOL BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB GÖTEBORG

PÅHLSSONS
Dessertchoklader
Högfina kvalitéer
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

N. K:s "B O R D D U K A D I G!"

I N. K:s kök ha kockarna brått, medan herrskapet N. N., som skall ha stor middag, ha en stilla frid i sitt.

Påminner inte den här aptilliga processionen om en scen ur en operett? Man tycker sig riktigt höra kockarnas kör!

TYPISKT FÖRMIDDAGS-telefonsamtal genom Nordiska Kompaniets telefonväxel: »Är det restaurangchefen? Kan ni snabbt i dag eller i morgon i mitt hem leverera en middag för 15—20 personer och har ni något förslag att ge?» — »Med största nöje. Men vill inte min fru själv komma upp och resonnera, då en middag i ett hem måste ordnas mera individuellt och kan levereras till alla möjliga priser.» Så utmynnar samtalet i att husfrun själv kommer upp, och på en kort stund bestämmes så allt: priset, vilka rätter man skall ha och hur många, och extra arrangemang, som kunna komma i fråga, om det t. ex. är en familjefest el. dyl.

Hos herrskapet N. N. har man ända till två timmar före gästernas ankomst ej märkt några förberedelser, men nu står maten på spisen och bordet är dukat.

Så kan husmodern lugnt gå hem igen. Våra bilder visa, hur en mängd flitiga händer nu i stället ta vid.

Två timmar innan middagen skall serveras, anländer bilen med rätter, tillbehör och vederbörliga tjänare, och när det högtidliga klockslaget är inne, kan värdinnan lugn och nöjd sätta sig till bordet med sina gäster.

Om så önskas, levererar firman också bord, stolar, porslin, glas, silver, bordsdcorationer eller med ett ord allt.

Enklare vardagsmiddagar för en 3, 4 personer sändas också ut. Inom kundkretsen för dessa finnas bl. a. många självförsörjande kvinnor, folkskollärarinnor m. fl.

Tala väl och tala illa.

NYLIGEN DOG EN MAN, MÄKTARIK, som givit mig en tillfällig hjälp i min ungdom, inte så stor för honom, men stor nog ändå, för mig. Livet rasade framåt och jag var inte otacksam, kanske kvittade den skulden mot hjälp jag givit åt andra, så att skulden blev obetald. Mannen dog nyligen. Jag skickade en krans; och med en bekant satt jag på begravningsdagen och talade väl om den avlidne. Jag uppräknade hans förtjänster; hur han genom omtanke och sparsamhet arbetat sig upp; hur han hjälpt fram en släkting till framtid, och hur släktingen varit otacksam, grymt.

Vi ökade på buden och hade fått en riktigt vacker bildstod på den avlidnes grav; vi kände oss som bättre människor, vilket man ju alltid gör, när man talat riktigt hjärtligt väl om någon.

Nå! Dagen efter kom en anförvant på besök. Jag tog upp lovsången över den avlidne, men avbröts:

— Jo den! Jag räddade nyligen en änkas

August Strindberg.

egendom undan hans klor. Han höll på att narra huset ifrån henne, inbillade henne att hypoteken icke täckte skulden, fastän det var överskott!!!

Det var rysligt i det ögonblicket. Jag ville söka förklara... Nej, det fanns inga tvivel, och jag satt där och försvarade en dålig handling.

Vad jag gjorde sedan? Jag strök ut det sista och behöll i minnet det första, men var nog svag att ett ögonblick tänka

Av August Strindberg. Ur "Blå böckerna".

den otäcka tanken: man måste vara försiktig med att berömma människor!

Det var fult tänkt, ty det var endast den fege fruktan för att få orätt som dikterade den tanken.

Senare har jag upplevat annat, som visat mig att ingen risk följer av ett gott ord för mycket. En naturlig benägenhet till att vara frispråkig, som väl är något annat än att baktala, drev mig en dag att referera en persons dåliga handlingar, vilka voro tämligen allmänt bekanta. Jag satt just i tagen med denna mindre vackra bragd, då en telefon kallar mig. Det var han, den vi talade om! Och han erbjöd mig en stor fördel, med en god, välvillig stämning, utbredande sig i omtänksamma detaljer för mitt bästa, fastän jag var hans konkurrent.

Det var glödande kol, och jag tror, även om han framdeles skulle göra mig orätt, jag skulle tiga, ty jag fick det bestämda intrycket, att han var bättre människa än jag! Utan skryt sagt!

EN VÄLKOMMEN
PRESENT
är den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

TOLFTE UPPLAGAN
NEDSATT PRIS 8 KR.
Fullst. omarbetad och utvidgad.

TROLÖSHET. AV EVGENI TJIRIKOV

BEMYNDIGAD ÖVERSÄTTNING FRÅN RYSKAN AV ELLEN RYDELIUS.

VARIFRÅN KOMMER KÄRLEKEN och vart går den? Den födes plötsligt och dör plötsligt, och på dess grav växa sköna blommor... Ack, få människor förstå att bevara dessa blommor. Hela livets väg är i ungdomen strödd med blommor, och därför går inte ungdomen till sin kärleks grav och den gömmer icke det förflutnas blomster. Endast skalderna förvara dem till ålderdomen, och då blomstra dessa blommor åter upp i deras verser och poem och skänka glädje åt alla människor...

Gud skall veta, att jag älskade Ludmila med min unga själs hela styrka. O, vad jag led och hur många sömnlösa nätter och suckar jag ägnade åt drömmarna om denna stolta, vackra flicka! O, vad hon plågade mig, innan hon förrådde sin kärleks hemlighet, och en mänskensnatt, då vi sutto i trädgården och lyssnade till näktergalarnas sång, svek sin stolthet, slöt ögonen, lutade huvudet tillbaka och viskade:

— Ja... jag älskar er...

Hon sade det knappt hörbart. På hennes ansikte, som var övergjutet av mån-skenet, lekte ett sorgset leende, och i hennes sänkta ögonfransar glänste två stora tårar av besegrad stolthet... Och nu kom min lycka: Jag kysste hennes läppar, kinder, hennes händer och den gyllene flåten. Detta var på natten, dagen innan Ludmila skulle resa till sitt hem, långt, långt bort, tusen verst därifrån... Hon reste till Sibirien, till Ural, och jag var tvungen att stanna: jag var en fattig student, ja måste ta min examen för att stå på egna ben och...

— När jag tagit min examen, kommer jag till dig i Ural, och då skola vi... Jag avslutade icke meningen: det behövdes inga ord. Alla ord tycktes för kränkande och fadda för att användas om vårt kommande förbund... Men hon förstod mig: hon tryckte hårt min hand, lutade sitt huvud mot mitt bröst och grät av vemod och glädje.

Hon reste. Vi skrevo brev till varandra, fyllda av längtan, hänförelse, förväntan, dyra eder och en ömhet, som doftade av blommande liljekonvalj... Kärleken på avstånd brann med ännu klarare låga... Och så förflöt ett år av skilsmässa... Och varje dag under detta år, varje timme under dessa dagar, tänkte vi på varandra...

Och vi hade ännu två år att vänta! Vilken outhärdlig prövning! Vi kunde dö av längtan efter varandra... Och så arbetade jag hela vintern som en slav för att spara ihop pengar och på sommaren kunna fara till Ural och träffa den älskade flickan... Jag sprang omkring och hjälpte till med läxläsning, gav lektioner, gjorde ritningar, tjänstgjorde som statist vid teatern, sjöng i kyrkokören, jag pinade ut mig, blev klen och mager, men mitt hjärta brann av glädje över det snara återseendet, och tack vare denna slocknade icke min andes energi. Och så nalkades våren, och jag reste på Volga, sedan på Kama till Ural, där min heliga lycka bodde!...

Med varje dag kom jag närmare och närmare... Jag satt på skeppstrappan hela nätter igenom, och somnade med ett hemligt skrott av triumferande glädje. Jag var som en vansinnig, som inbillade sig vara kej-

Trots svåra yttre förhållanden blomstrar alltjämt den ryska litteraturen. Från mer än ett representativt håll lär man t. o. m. vid nästa tillfälle komma att framföra en ryss som kandidat till Nobelpriset. En av de mest bemärkta ryska författarna presenteras här för Iduns läsare: Evgeni Tjirikov, f. n. bosatt i Prag. Hans här återgivna novell har samma drag som dem man minns från en Tjechov och andra stora ryska mästare: en värlig poesi, mängd med ett svärmod, som tycks höra samman med steppernas och de stora flodernas land, och en säregen sjäfull vekhet. "Varifrån kommer kärleken och vart går den?" — det är temat i denna av poesi fyllda lilla historia.

sare! Det var bara en dag kvar på ångbåten och sedan ett dygn på järnvägen, och då... Jag minns en liten hamn vid Kama som om det varit i går! Den hette »Den druckna tjuven». En granskog, en gul, guldnistrande sandstrand, några ensliga byggnader på stranden och en trojka med klingande klockor och bjällror. Ångbåten låg icke stilla mer än fem minuter, den tog upp tre passagerare från trojkan och skyndade vidare, virvlade upp vattnet med sin för och piskade det med de röda spetsarna på sina hjul. Jag tänkte: vem kom och vart for han?

Kunde jag väl tro, att denna trojka förde med sig till mig något ödesdigert, som ändrade om alla vägar till lyckan?

På ångbåten visade sig en ung flicka, som var lik en zigenerska. Hon var mörk, med stora kolsvarta, blixtrande ögon, med runda gnistrande diamantörhängen, med vågigt hår, svart som natten, och själv smärt och smidig, som en panter. Hon spelade piano utmärkt och sjöng romanser. Hon var som en drottning bland publiken på ångbåten, både på fördäck och på övre däck. Var och en såg på henne, njöt av hennes åsyn och frågade sedan:

— Vet ni inte vem hon är? Varifrån kommer hon?

Varifrån kommer kärleken och vart går den?

Vi blevo bekanta. Hon hette Eva. Ett besynnerligt namn! Kanske var paradiset Eva så mörk, med svarta ögon och röda läppar. Och lika smärt och slank. Och kanske påminde även hon i paradiset trädgårdar om en drottning... Vi reste tillsammans även på järnvägen, i samma kupé. Vi läste högt. När ögonblicket var inne då jag skulle stiga av tåget, gav hon mig sitt visitkort med adressen så att jag, om jag ville, kunde söka upp henne på hösten i Petersburg. Och när vi skildes, såg hon mig stadigt in i ögonen och frågade:

— Skola vi träffas. Ja...

Ett påsknummer

blir Iduns nästa, med riklig text och vackra bilder, anslutande sig till högtiden.

— Ja.
— Jag väntar er. Bedrag mig inte.
— Nej.

Det var en stilla vårkväll. Jag och Ludmila stodo på en bro och lutade huvudena över det stilla vattnet. Roddbåtar och små jäktande ångare foro förbi. Vita moln speglade sig i vattnet, och det liknade himmelen. Vi sågo icke in i varandras ögon. Vi gingo länge och talade i trädgården, som om vi nyss blivit presenterade. Hon försökte gå in i ensliga alléer, där människorna icke störde oss, men jag var rädd att bli ensam med henne. Hon väntade några ord av mig, som jag icke kunde säga. Flyktigt och i smyg betraktade jag den unga flickans mulna ansikte och tänkte: hon har förändrats, hon har blivit helt annorlunda!

Och så stannade vi på bron och blickade ned i vattnet. Det såg ut som om hon ännu alltjämt väntade, att jag skulle säga något. Men jag teg, och hennes ansikte blev ännu mulnare och tristare. Och det föreföll som om vi icke mer hade något att säga varandra...

— Farväl! — sade hon, vände sig om och gick bort över bron.

På natten stod jag åter på bron, ensam. Och åter var vattnet som en himmel: Där gnistrade stjärnornas reflexer liksom blåa eldar. På avstånd hördes ljudet av musik. Utför floden gledo roddbåtarnas lyktor och de små ångarnas lantärnor. På bron dånade det av droskornas hjul och trampet av människofötter... Mitt hjärta var både sorgset och glatt. Sorgen över den döda kärleken och glädjen över den nyfödda. Jag tänkte på Ludmila och på Eva...

Någon stannade bredvid mig och nämnde stilla mitt namn.

Jag vände mig om och blev feberhet: framför mig stod Eva.

— Jag stannade händelsevis kvar och mitt bagage reste vidare. Jag ville säga er något och så steg jag ur kupén.

Hon skrattade och berättade glatt, hur allt detta hänt. Nästa tåg gick följande morgon, och nu visste hon icke, var hon skulle göra av tiden, hon strövade omkring på gatorna och tänkte: så bra det skulle vara att möta mig!

— Och plötsligt får jag se er på bron vid räcket. Nu är jag så nöjd! Låt oss gå in i stadsträdgården och höra på musiken och roa oss...

Vi kände det som om vi varit bekanta länge. Vi stodo på bron, på samma ställe, där jag nyss stått med Ludmila, vi skyndade att tala och le mot varandra...

— Vet ni vad? Jag har en förfärlig lust att fara i en båt med lykta. Kom.

Hon tog mig under armen och vi gingo ned till stranden, togo en liten eka, tände den röda lyktan och foro ut på vattnet...

Vid midnatt följde jag henne till hotellet vid järnvägsstationen, där hon skulle bo över natten och vi stodo länge vid porten, innan vi skildes. Vi ville icke skiljas åt! Dagen därpå gick jag för att följa henne till tåget. Det hade redan ringt för andra gången. Vi stodo framför varandra, vi logo sorgset och bytte de sista blickarna.

(Forts. sid. 283.)

Tageltyger

slitstarka och vackra. Bästa beklädnad för möbler. Vävas på beställning i olika bredder. * * *

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiska hudmedel, säljes i apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.— och 60 öre.

EN SLÄKTFORSKNINGENS GULDGRÄVARE

JOHAN AUGUST WALLENSTEEN, EN FÖRNÄMLIG KULTURPERSONLIGHET.

MED SITT ENASTÅENDE NIT OCH intresse förstod Johan August Wallensteen att intill sina sista dagar behålla sinnet varmt och levande för allt, som rörde hans älskade fädernestad och ur hans penna flöto esomoftast till belysning av dess historia artiklar eller historisk-genealogiska bidrag. Bevarade inom de fackliga kretsarna komma dessa säkerligen att visa sig fruktbringande för en fortsatt forskning.

Den verksamhet W. utvecklade under sin livstid spände för övrigt över vida fält. Krigsråd och kammarrättsråd voro de titlar, som betecknade hans gärning i statens tjänst, men samtidigt med sin ämbetsgärning utvecklade W. en ganska omfattande författarverksamhet på det område, hans tjänst berörde. Sålunda utgav han 1870 en kommenterad upplaga av krigslagarna, 1879 en handbok i militära disciplinmål, 1884 en lagsamling för krigsdomstolar, en studie över expropriationslagstiftningen m. m.

Med utgångspunkt från sin egen släkt sökte W. sig ut på personforskningens fält med en aldrig sviktande uthållighet för att ådagalägga de förbindelser och utvecklingsfaser, som så ofta kunna ge nyckeln till familjeleds, ja en epoks karaktär och gestaltning.

Släkten Wallstenius kom ursprungligen från Finland och upptog här i Sverige den utdöda adliga släkten Wallensteens namn och vapen. Den gamle forskarens förtjänst var nu att ådagalägga den äldre såväl som yngre ättens öden i alla dess skiftningar och sedan föra sina studier vidare till att omfatta så gott som samtliga de släkter, med vilka hans förfäder eller han själv kommit i släktskapsförbindelser. Särskilt de

J. A. Wallensteen.

Med J. O. Wallensteen, som nyligen bortgick i den imponerande åldern av 94 år, förlorade den stockholmska kulturvärlden en gestalt av ganska sär egen resning och struktur. En släkting till den avlidne, frih. L. Staël von Holstein tecknar här sympatiskt och medryckande den gamles levnadsruna.

närstående släkterna Storkirk och v. Steдингk kommo givetvis härvid att beaktas.

Till Riksbiblioteket i Stockholm efterlämnar W. en samling å icke mindre än ett halvt dussin digra dossierer om dessa hans fäders och släktingars öden och äventyr och för släktforskarna skall detta arv av samvetsgranna undersökningar och outtröttliga anteckningar utan tvivel komma att visa sig som en verklig guldgruva.

Under sin växlande karriär kom W. i

personlig beröring med en mängd av sin samtids mest framträdande personligheter och de minnesböcker, dagboksanteckningar och den levnadsbeskrivning, han efterlämnar, innehålla en mängd minutiöst bevarade intryck och livligt uppfattade karakteristiker, som inom kultur- och personforskningen givetvis komma att bevara ett avsevärt dokumentariskt intresse. Från 1870 och ända upp till veckorna strax före W:s död föreligga dessa samlingar och anteckningar, tidningsurklipp och anekdoter, som vi eljes i allmänhet ha så lätt för att förbise, hur värdefulla de än i själva verket kunna bli för senare generationers förståelse.

Personligen var den gamla patriarken en verserad och aristokratiskt förnämlig figur, som icke satte högre värde på någon benämning än den att vara *Stockholmare*. Inom sällskapet *S:t Erik* och inom ordensväsendet (*Frimurarorden*, *Arla Coldinuerden* och *S. H. T.*), kom hans urbana väsen fullt ut till sin rätt. Och detta framförallt då det gällde att orientera en diskussion om vad som stod honom närmast. Huru mycket var och förblev ej för Wallensteen Stockholm som stad och kulturcentrum med dess genom tiderna förtätade skönhet? En kulturömhet och ett besjälade uppgående i allt vad som rörde staden framför alla andra utstrålade från den gamle och gjorde honom till en högt uppburen och vördad gestalt vart han kom. Fri från varje pedanteri och rabulist i sina åsikter — honny soit qui mal pense — var han för övrigt icke den som skrädde ord eller var rädd att ställa kyrkan mitt i byn.

LAGE STAËL VON HOLSTEIN.

Londonhus vid en Stockholmsgata skulle man med skäl kunna kalla ovanstående byggnad. Det är ett försök av arkitekten professor Lallerstedt att efter engelsk metod bygga en familjshus med smal fasad och där varje våning endast upptager ett par tre rum. I bottenvåningen har exempelvis familjefadern sitt kontor, våningen 1 och 2 tr. är för familjens vardagsbruk och högst upp äro sovrummen. Huset ifråga ligger i Lärkstaden.

Med anledning av Iduns lyckade korsstygnsutställning, som nu avslutats, har en av de många intresserade, furstinnan Stephanie von Wedel sänt oss detta fotografi av en förtjusande korsstygnsmöbel, som står i det s. k. tavelrummet på Stora Sundby. Möbeln består av, utom de två sofforna, 8 fätöljer, 6 stolar, 4 kuddar, 2 pallar och en 3-bladig hög skärm. — Vidare berättar furstinnan von Wedel, att hon i ett av gästrummen har precis maken till den korsstygnskärm från 1838, som tidigare avbildats i Idun, och på vilken man ser en läsande man. Mannen är Walter Scott, berättar furstinnan, och broderiet på hennes skärm har förfärdigats av grevinnan Posse f. v. Platen. — Vidare om utställningens efterskörd sid. 283.

FRÅN FLYDDA TIDER

HUR MAN LÄRDE SIG FRANSKA FÖR LIVET I HAMMARSTEDTSKA FLICKPENSIONEN. AV GURLI LINDER.

SOM JAG REDAN NÄMNT I MIN förra året påbörjade artikelserie om Hammarstedtska pensionen, hade den egentliga skolan ungefär hundra elever, av vilka ett tjugotal voro helpensionärer. De övriga voro vanliga skolbarn.

Själv hade fru Hammarstedt uppfostrats i, och hennes egen skolverksamhet föll inom en tid då språken och särskilt franskan sutto i högsätet inom den kvinnliga undervisningen. Men så kom det allt reformerande åttitalet, då det dekretades, att »franktalandet alstrade papegojsjälär», och att flickornas och därmed hemmens och samhällets välfärd — ty det går aldrig av för mindre när det blir fråga om pedagogiska reformer — till stor del berodde på att matematik och naturkunnskap fingo göra sig breda på språkens bekostnad. Nå, denna välsignelse — som i sin ensidighet varit till stor plåga för oändligt många skolbarn — ha vi nu åtnjutit ungefär så länge som Ibsen tillmäter en »sanning» dess livstid. Men utvecklingen är gudilov även i fråga om skolprogrammen att likna vid ett hjul som rullar och vänder den sida upp som nyss låg mot marken. Och vi torde i våra dagar ha anledning hoppas, att matematik och naturkunnskap tvingas att göra sig till förmån för både modersmålet och de främmande språken.

Franskan hade följaktligen i Hammarstedtska skolan mer tid sig tillmätt än något annat ämne. Undervisningen däri började i första klassen, och redan där på franska. Första lärobok var helt enkelt en liten a-b-c-bok: Syllabaire français, och småttinngarna fingo först lära sig alfabetet — all stavning skedde för övrigt hela skolan uppför på originalspråket — sedan små enkla meningar och småberättelser med innehåll ur barnens värld, fabler o. s. v. Det viktigaste elementet var emellertid åskådningsundervisningen. Stora kolorerade planscher hängdes upp, och namnen på alla föremålen inlärdes. Där funnos djur, träd, blommor och grönsaker, naturbilder från främmande länder, verkstäder, rumsinteriorer — klockan t. ex. inlärdes på detta sätt — episoder ur bibliska historien m. m. Framställningen bands ihop genom frågor och svar. Dessa »Tablåer» lästes i första och andra klassen, och det insamlade ordförrådet blev nog för flertalet en egendom för livet.

I alla övriga klasser lästes franska sex timmar i veckan, och undervisningen bedrevs hela skolan uppför företrädesvis på franska. Bland läroböcker må särskilt nämnas Oldes läs- och skrivövningar med underlagd svensk text, så att det tydligt syntes var de båda språken ordagrant följdes åt och var de skilde sig — innehållet var ofta begrundansvärt, t. ex. Chaque fou a sa marotte. Tous les foux ne sont pas sous des verroux. L'occasion fait le larron; Oldes grammatik, som lästes utantill rubb och stubb, Noël & Chapsals grammaire française, Berndtssons roliga Variétés littéraires, Piccolo, Le livre d'or samt Lamé-Fleury's Histoire de France, som lästes utantill. I de översta klasserna lästes fransk litteraturhistoria och skrevos uppsatser över uppgivna eller självvalda ämnen. En gång

*Fru Gurlı Linder fortsätter här sina intressanta skildringar från den Hammarstedtska flickpensionen. Den här in-
flutna uppsatsen har f. ö. sin särskilda aktualitet. Diskussionen om kultur-
utbytet mellan oss och de stora länderna västerut har erinrat om, hur viktigt det vore om svenskarna i större utsträckning än nu lärde sig behärska de stora kulturspråken. Nu för tiden lär man sig som bekant i skolorna mycket matematik och naturkunnskap, som man snart glömmer, och endast litet språk, som man snart glömmer också det. På den tid Gurlı Linder talar om, lärde sig eleverna språk väl och grundligt — därför komma de ännu ihåg vad de lärt.*

lär en flicka ha behandlat ett så subtielt ämne som »Si j'étais une rose dans tes cheveux!» I hela skolan lästes massor av fransk vers utantill. Och ännu i dag bruka vi gamla elever, när vi kommo tillsammans, roa oss med att dra än det ena, än det andra poemet av Victor Hugo, Béranger, Lamartine m. fl.

En för Hammarstedtska skolan särskilt skriven bok var Conversations avec mes élèves av Mathilda Schneider. Dessa elever voro vi helpensionärer, och det var det dagliga livets samtalsämnen som där avhandlades på utmärkt franska. Dessa »Conversations» pluggade i oss en mängd franska uttryck och vändningar och gav oss ett betydligt för det dagliga livet naturligt och användbart ordförråd. Den in-

Doktor Alfr. Svensson, den s. k. »Spanjoren».

nehöll dessutom åtskillig världsvishet, som en senare livserfarenhet lärt oss att uppskatta (t. ex. Ne parlez jamais de votre bonheur devant un infortuné, ni de votre santé devant un malade).

Äran för den utmärkta undervisningen i franska tillkom fröken Mathilda Schneider. Från femte klassen skötte hon den, med undantag för översättningslektionerna som gavs av fru Hammarstedt, alldeles ensam. Hon tillhörde den bekanta Schneiderska boktryckarläkten, som en gång invandrat till Sverige från Hildesheim. Hon hade studerat franska språket utomlands under ett tiotal år, och hon behärskade det suveränt. Dessutom ägde hon gedigna kunskaper på en mängd olika områden och en ovanligt djup allmänbildning, vilket allt ju

bidrog att göra hennes undervisning mycket givande även utanför det rent språkliga. Fröken Schneider bodde i pensionen, och det hände alltemellanåt, att hon, klädd i filttofflor, om kvällarna smög sig på oss i sovrummen, då vi talade svenska i högsta hugg, och utkrävde den stadgade plikten, 25 öre, samt dessutom gav oss en moralisk admonition. Detta sätt tyckte vi inte om, och vi hade på känn, att fru Hammarstedt aldrig skulle ha begagnat sig av det. Fröken Schneider lyckades inte bli så avhållen som fru Hammarstedt, ty hon saknade hennes psykologiska blick, hennes individualiseringsförmåga och främst hennes varma moderlighet. Hon var en de utmärkta teoriernas och doktrinernas människa, men vid tillämpningen ägde hon ingen smidighet gentemot det levande materialet. Att hon dock inom sig ägde en fond av kvinnlig känsla visade den innerliga ömhet med vilken hon fäste sig vid den yngsta av flickorna Hammarstedt, Edith, och som varade livet igenom. En sak höllo vi dock Mathilda Schneider räkning för: hon var fullständigt rättvis och hade aldrig några gunstlingar. Redan under skoltiden uppfattade vi, och livet har sedan lärt oss det än mera, hennes storartade arbetsförmåga och orubbliga plikt-känsla. Från morgon till kväll var hon i verksamhet, som nämnt även vid måltiderna. På somrarna konditionerade hon hos greve Stackelbergs på Stensnäs och greve Posses på Vreten. Var Mathilda Schneider sträng i sina fordringar på oss och hade svårt att förstå barns tanke- och känsloliv, så var hon ändå strängare i fordringarna på sig själv, och hon blev oss i det fallet ett högt föredöme.

När fröken Schneiders ögon började bli svaga, måste hennes arbetsbörda minskas. Som lärare i sjunde och åttonde klasserna anställdes då doktor Alfred Svensson, den s. k. »Spanjoren», lärare i södra latin. Det var ursprungligen en annan engagerad, men han skickade i sitt ställe, trots doktor Svenssons varningar denne till första lektionen, emedan han själv var hindrad. Fru Hammarstedt och fröken Schneider funno också genast att här var den rätte mannen, en som kunde tala och hålla lektionerna på charmant franska. Han å sin sida var storförtjust att få göra detta. Alfred Svensson var ett språkgeni — han kunde lika bra tyska, engelska, italienska och spanska — och han blev oss en förträfflig och i hög grad elektriserande lärare. Med en liten svordom brukade han försäkra, att vi kunde tala mycket bättre och kunde mycket mer franska än hans provkandidater däruppe på Söder.

Den undervisning i franska jag här skisserat nämnes naturligtvis i vår tid gammalmodig. Men jag vet, att jag själv och hundratals av mina kamrater känna oss djupt tacksamma för densamma, därför att den satt oss i stånd att ännu i dag tala och skriva språket tämligen obehindrat, och följa med föredrag och teaterföreställningar samt givit oss tillgång till den franska litteraturen — allt saker som de moderna metoderna icke lyckas åstadkomma ens hos de utexaminerade studenterna.

Gubben's

Kalashullar
Ostronanjovis
Caviar

rekommenderas!

A.-B. HUGO HALLGRENS KONSERVFABRIKER, GÖTEBORG

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HEDDA MARIA KARL-
HOLM.
Fröken, f. d. kartograf,
Stockholm.
85 år den 24 mars.
(Text se sid. 284.)

AUGUSTA LAGERBERG.
Fru, Skövde.
80 år den 25 mars.

FRIDA STORCK.
F. Tham, gift med bankdi-
rektör A. Storck, Stockholm.
70 år den 1 april.

AMANDA CHRISTEN-
SEN.
Fru. Dir. för A.-B. Amanda
Christensens kravattfabrik,
60 år den 11 mars.

INA ALMÉN.
Fröken, Äppelvikén.
60 år den 3 april.

JEANNE-MARIA HÄGG-
QUIST.
Doktorinna, f. Nisbeth,
Östersund.
60 år den 6 april.

GUSTAF NORDIN.
Stadsmäklare, Norrköping.
60 år den 1 april.

N. J. GÖRANSSON.
Professor, Uppsala.
60 år den 4 april.

JOSEFINE HERSLOW †.
Fru, f. Grönn, gift med ju-
stitierådet Ernst Herslow,
Stockholm.
* 1846. † den 11 mars.

IDA AQVIST †.
Fru, änka efter kapten E. O.
Aqvist, Sthlm. Lärarinna i
musik för kronprinsen och
prins Wilhelm.
* 1848. † i Trollhättan
den 9 mars.

INGEBORG PETRELLI †.
Fru, f. Eketrä, gift med krigs-
arkivarien John Petrelli,
Djursholms Ösby.
* 1848. † den 13 mars.
(Se text sid. 283.)

MARIA SOFIA ÖSTER-
GREN †.
Fru, född Hedén, änka efter
skalden, läroverksadjunkten i
Gävle, fil. dr. Carl Ludvig
Östergren (Fjalar).
* 1848. † den 20 febr.

IDA CRONSJÖE †.
F. Lembke, änka efter råd-
man Lorentz Cronsjöe,
Malmö.
* 1857. † den 2 mars.

ELLA WALLANDER †.
Fröken. Under 20 år affärs-
innehavare i Norrköping.
* 1865. † den 10 mars.

IDA BÖRJESSON †.
Fröken. Lärarinna vid Borås
elementarskola för flickor.
* 1865. † den 12 mars.

SOFIA WACHTMEI-
STER †.
Grevinna, f. von Otter, gift
med konteramiralen Alarik
Wachtmeister, Stockholm.
* 1869. † den 13 mars.
(Text se sid. 284.)

ELLA FORSBERG †.
Fru, f. Wessberg, gift med
konsul Fredrik W. Forsberg,
Göteborg.
* 1870. † den 8 mars.

ZANDA ARHÉN †.
Fru, f. Lundbom, gift med
läraren fil. mag. Sigfrid
Arhén, Trollhättan.
* 1897. † den 6 mars.

ZAIDA W. KLINGSPOR †.
Fru, f. Sjöström, gift med
skogsförvaltaren Fredrik
Klingspor, Arvidsjaur.
* 1890. † 25 febr.

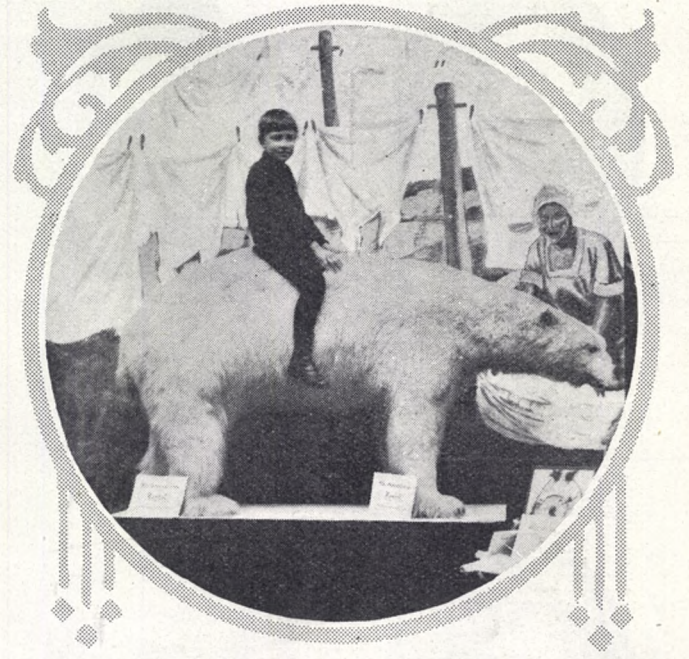
MARGIT JAHNSSON †.
Fru, f. Sjöblom, gift med
direktör Jean Jahnsson j:or,
Stockholm.
* 1892. † i Rom den 14 febr.

KRING DEN NUTIDA HUSLIGA HÄRDEN

NYA UPPSLAG PÅ BYGGE OCH BO.

Elektricitetsverkets kök, som ordnats av fru Östman-Sundstrand. Rummets viktigaste möbel, spisen Seves, ses här, vit och prydd med vattenreservoar i blank koppar.

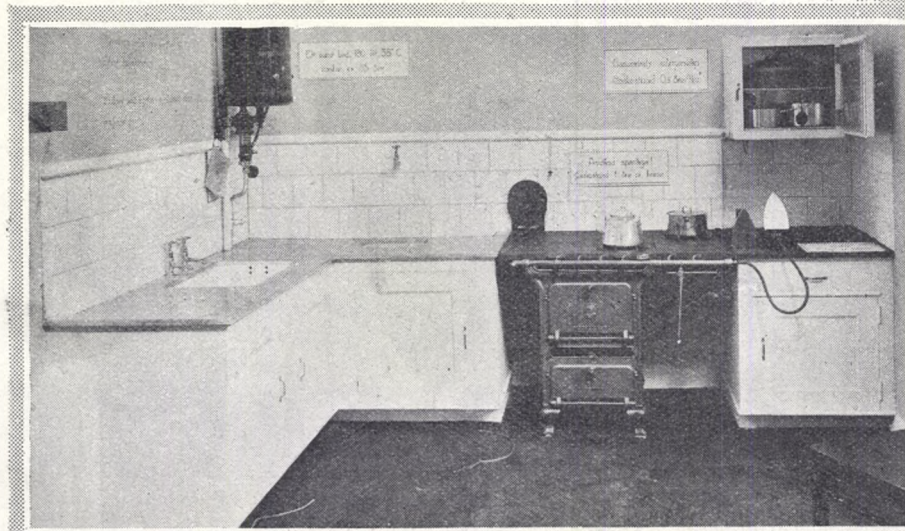
Barn ha nu en gång en förkärlek för björnar, och den här lilla pojken måste pröva hur det kändes att sitta på den snälla Tvättbjörn.

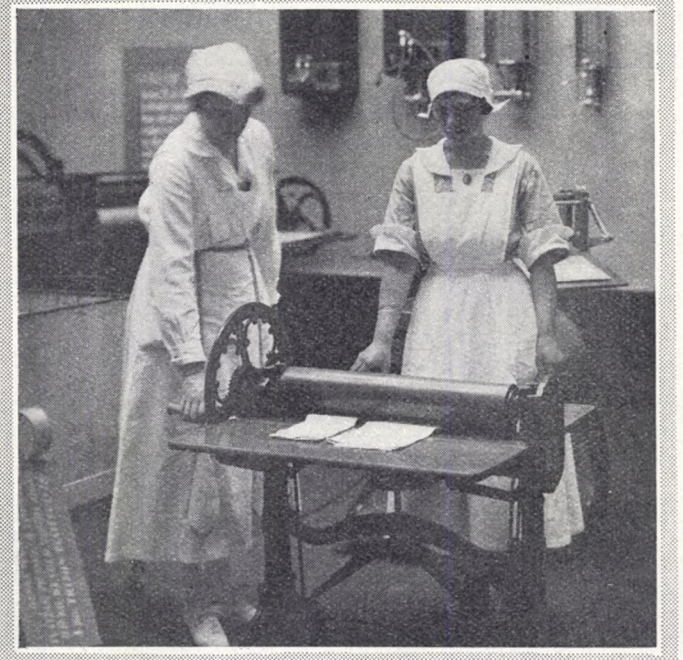
Diskning är i allmänhet inte det roligaste i hemmet, men husmödrarna, som se ingenjör E. Palmcrantz demonstrera sin nya uppfinning, Hemmets Diskmaskin, tycka att den, utförd på detta sätt, nästan blir ett nöje.

Delta kök blev i förra numret genom en omkastning av bilder i pressläggningsögonblicket kallat för elektricitetsverkets men utställes på Bygge och Bo av Volta, som här demonstrerar sina spisars goda egenskaper på ett mycket påtagligt sätt genom de läckraste bullar och kakor.

Gasverkets trevliga kök för 4-5 personers hushåll. På väggen t. h. värmeskåp.

Från Sjöstedt & Co:s moderna tvättstuga: mangling på bordhandmangel.

ANTIK DRÄKT GÅR IGEN I DAGENS MOD

FRÅN AFRODITES KITON TILL JAZZFlickANS JUMPER.

Det tunna draperi, som Venus Genetrix i Rom bär kring sina sköna lemmar, påminner rätt mycket om den robe chemise, som nu — över 2000 år senare — är högsta mod. Enda skillnaden är att skönhetsgudinnan i femte seklet f. Kr. ej kände till den solfria kjolen.

När den kyska Diana drog ut på sina jakter, var hon skrudad i en kiton, vars snitt förefaller oss märkvärdigt välbekant. Den runda uringningen, de halvkorta ärmarna, den plisserade tuniken — vi kunna möta en sådan aftonklänning när som helst i en salong eller på en teater!

Den moderna raka, gosslika modedamen och offererkan på den arkaiska gravplattan, som avbildas här ovan, visa samma kvinnoideal. Och det är ej länge sedan capen, som hon bär över sin plisserade dräkt, var le dernier cri inom modevärlden.

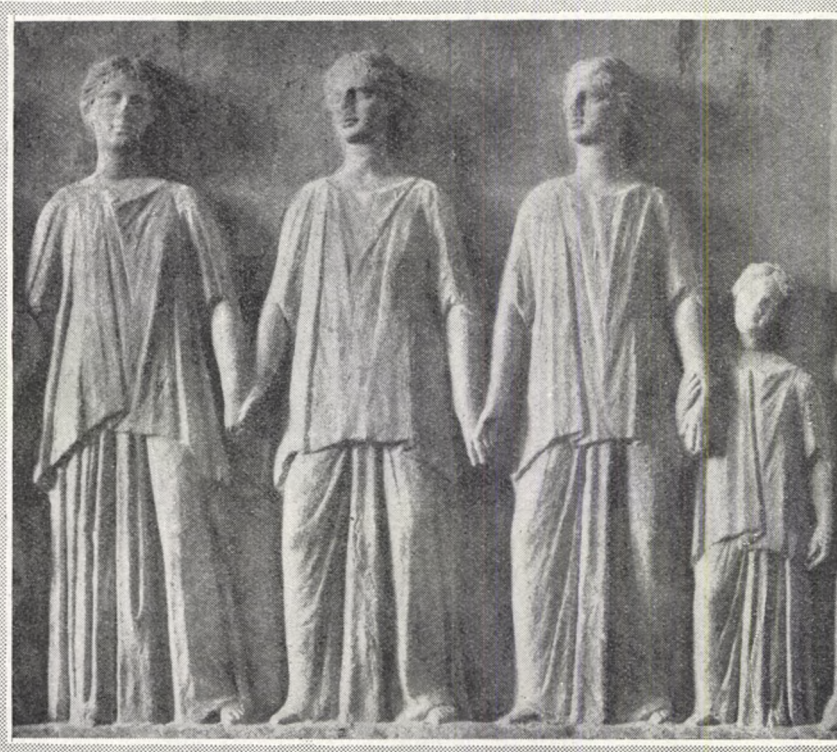

Vår tids kvinna kan prisa sig lycklig i många avseenden: också i det att hon får bära en på en gång vacker och praktisk dräkt. Så länge modet nu unnar henne den lyckan... Detta är vad skulptrisen fru Alice Nordin framhåller här nedan. Samtidigt påvisar hon hur den idealiska antika dräkten går igen i våra dagars moder. "Ingenting nytt under solen".

DET FINNS INGENTING I DENNA skiftande värld, som skiftar så mycket som kvinnans kläder. Alltid nya linjer, nya färger, nya raffinemang ägnade att framhäva och höja skönheten — få vi ju tro!

Vi gå tillbaka till den grå forntiden, som jag egentligen inte alls tror var så grå, och se där samma strävan att finna tju-sande uttryck för kroppens linjer och proportioner.

Se denna sköna Venus Genetrix, i Termuseet i Rom! För hur oändligt många bildhuggareverk har hon ej varit förebilden i sin utomordentligt graciösa och dock monumental drapering i något tunt smidigt tyg, som sveper efter kroppens oklander-

Om de unga danserskorna på reliefen i Museo Nazionale i Neapel satt ett skärp om sin lösa blus och klippt av kjolen halvvägs nedom knäna, hade de haft samma uniform — kort kjol och jumper — som nu bekläder vår tids självförsörjande unga damer, stundom även när de dansa jazz.

UR HUSMODERNS ÖNSKELISTA

NÅGRA INTRYCK FRÅN BYGGE OCH BO.

DET ÄR GOTT OM FOLK UTE PÅ Bygge och Bo från tidigt på morgonen till stängningsdags, och här och var är det tät kö kring någon ny uppfinning, som demonstreras. Bl. a. gäller detta om den nya svenska diskmaskin, som nyligen utexperimenterats av ingenjör E. Palmcrantz och tycks vara en mycket lycklig lösning av det länge så kinkiga diskingsproblemet. Apparaten, som också är svensk i tillverkning, består av två dubbelförtenta behållare, mellan deras botten är placerat ett skovelhjul med drivanordning och det hela uppbäres av ett plåstöd, som vilar på en järnfot. När veven sättes i rörelse, börjar skovelhjulet rotera, varvid vattnet i den yttre behållaren pressas upp mellan behållarnas väggar och genom en mängd hål i den inre behållaren väl sprutar över de där inne placerade kärnen. Servisstället har plats för 12—15 assietter eller tallrikar, mellan dem sätts koppar, glas o. d. och på en bricka överst i mitten placeras bordssilvret. Porslin och glas kunna ej gå sönder vid diskningen, emedan de stå absolut stilla under proceduren. Då diskningen skall äga rum, placeras först kärnen i maskinen, därpå ihålles 8 liter hett vatten av cirka 80 graders värme, locket pålägges och veven kringvrides ungefär i minut med en hastighet av 60—70 varv i minuten. Torkningen sker lätt, emedan kärnen äro så varma, att det mesta vattnet genast dunstar bort. Priset på den nya diskmaskinen är 135 kronor.

Hur den modärna tvätten tillgår, kan husmodern väl studera på Bygge och Bo, där en rad förträffliga tvättmaskiner från Sjöstedt & C:o utställas. En nyhet för året, som väcker många husmödrars stora intresse, är det kombinerade köks- och mangelbordet »Bee», utställt av Bee Electric Company i Stockholm. Bordet, som är svensk konstruktion, består av ljusbodade ek — men framställes också i bok och björk, — skivan är klädd med pryddlig blågrå linoleum, och när bordet är apterat

till mangel, är denna apparat, som har 60 cm:s valsar av finpolerad rödbok, fäst på ett stativ tvärs över bordets mitt. Då manglingen är överstökad, lägges veven in uti det ihåliga rummet under bordsskivan, mangeln fälles genom ett enkelt grepp ned, halva bordsskivan sättes åter in och man har ett köks eller matbord. Den inventiösa möbelen, som naturligtvis är en ackquisition i hem, där man har trångt om utrymme och där husmodern har föga hushållshjälp, betingar ett pris av 150 kr. För verkligt trångbodda familjer finns ännu en annan typ av kombinerad bordhandmangel, som tar ännu mindre plats.

Att »ligga i bomull» anses ju mycket eftersträfvärdt, och de som provat systemmadrasserna Berta, Clara, Fanny, Dora och vad de allt heta, stryka säkert under påståendet. Systemmadrassens uppfinnare, som visste, att egypterna lågo på bomull för sju sekler sedan och att kejsaren av Kina hade bolster med bomullsstopning 100 år före Kr., lancerade idén att stoppa sängkläder med bomull för ett femtiotal år sedan. I Sverige började Stockholms Vaddfabrik tillverka sådana madrasser med en sjuksyster som skyddsmärke år 1912, och på Bygge och Bo ser man nu flera typer av denna hygieniska och billiga madrass.

Göta Snabbkakelugnar äro en annan nyhet, som litet var gärna stannar inför. Fördelen med dessa äro att de ta betydligt mindre plats än vanliga ugnar, även de runda. De utnyttja bränslet bättre, eftersom de sättas upp flata, även i hörn, varigenom man undgår de värmeisolerande lerfyllningarna som de runda ugnarna äro försedda med. En modell för kokseldning har hermetiskt eldningsbeslag, som hindrar os att gå ut i rummet — en praktisk anordning. Samma firma har också mycket vackra glasyrkakelugnar: en öppen grön-glaserad spis avsedd för hall, en annan kakelugn, inom vars långa messingsluckor döljer sig en hel Bolinderspis. Dessa senare ugnar äro synnerligen fördelaktiga för t. ex.

dubletter eller för övervåningen i egna hemsvillor, där riktiga kök ej få inredas.

Philipslampan, som lät mycket tala om sig i Stockholm i julis, då firman anordnade en kolossalbelysning av 60,000 ljus utanför N. K., har en hel del nyheter, såsom Albastalampan, som är dekorativ och icke behöver döljas, och Argentalampan, vars mjölkglas släpper igenom ett skarpt och ändå mildt ljus, denna lampa skyddar ögonen och kastar icke några besvärliga skuggor.

En annan utställning som väcker uppmärksamhet är den i skulpturhallen av A.-B. Jernverksmagasin, Malmö anordnade. Denna utgöres nämligen av en i full verksamhet varande Geysirvärmeledning, bestående av en Geysirspis och tre radiatorer, som få sin värme från Geysirspisen.

Det är förvånande att se, hur litet bränsle som behöver inläggas i spisen för att hålla de inkopplade radiatorerna uppvärmda, och någon besvärande värme från själva spisen kan icke förmärkas.

Enligt utlåtande av personer, som ha Geysirspisar, kan med användande av dessa spisar ända till 60 à 70 % av bränslet sparas. Vad detta betyder är lätt att förstå, då man betänker, att i en vanlig kokspis högst 10 % av bränslet tillgodogöras vid kokning. Spisarna tillverkas i storlekar från två till tio à tolv medelstora rum.

I lantushållsköket har samma firma en Geysirspis utställd. Denna är kombinerad med den i slöjdekammaren uppställda öppna spisen, utförd enligt Arielpincipen, varigenom kammaren kostnadsfritt uppvärms med de från Geysirspisen avgående rökgaserna. Övriga rum i lantgården tänkas värmda med vanliga värmelement från spisen, vilken även lämnar varmt vatten till bad och disk.

Systemet har även rönt stor framgång, och över 9,000 anläggningar äro nu i bruk i Sverige och de övriga skandinaviska länderna. En sakkunnig representant från firman står under Bygge- och Boutställningen allmänheten till tjänst med upplysningar.

(Antik dräkt går igen.)

ligt vackra former. Hon räknar sitt ädla ursprung från den bästa grekiska perioden, V sekl. f. Kr.: En lärjunge till Fidias är hennes skapare.

I andra antika statyer igenkänna vi förebilder till den nutida modekonstnärens skapelser. Den vackra Diana med sin pikanta profil, som gott kunde vara ett porträtt från vår tid, fast hon skådade dagens ljus i slutet av VI sekl. f. Kr., är klädd i en dräkt, som återfinnes i dagens mode, med obetydliga förändringar. Ärmarna på hennes kiton såg jag just i dag på en modern klänning — skulle ej sandalerna vara något att taga efter? Vilken mjuk och svävande gång man skulle få nöjet att skåda, med lätta, ljudlösa steg. Isynnerhet skulle de passa en liten välformad, högvristad fot. Men knappast till sport — då äro ett par bastanta Sveciakängor bättre. Fast det tyckte visst inte antikens jaktgudinna, vilket möjligen kan bero på de klimatiska förhållandena i det gamla Hellas.

Den unga, kyska offererskan med sitt ljuva småleende på den arkaiska gravplattan (i Kapitolinska museet i Rom) är klädd i créperad kjol och veckrik »cape», lång, slank och rak som våra dagars kvinnoideal — kjo-

len är bara litet för lång, men, det är ju sant, även det har kommit igen.

Låt oss till slut kasta en blick på de praktfulla unga danserskorna på reliefen i Museo Nazionale i Neapel. Vi tycka, vi känna igen dräkten, inte sant? Ja visst, hade de tre skönheter bara lagt ett smalt skärp kring höfterna och låtit sin skraddare klippa av kjolen någonstades mellan knäna och anklarne, så hade vi haft en omtyckt vardagsdräkt för våra dagars »självförsörjande». Antagligen skulle dräkten inte förlora på att användas just som den är. Plastisk skönhet, lånad från den antika reliefen, skadar inte på kontorstolen.

Låt oss emellertid vara glada, att det är med antikens som vår moderna kvinnodräkt räknar släktskap. Hur skulle det inte i stället ha sett ut, om vår lilla skrivmaskinsfröken eller hönsgårdsägarinna kommit i någon av de kostymer, som ett annat tidsskedes mästare, Velasquez, förevigade på sina målningar. Tänk t. ex. på hans porträtt av prinsessan Marie-Thérèse av Österrike, nu i Madrids museum. Charmant är hon visserligen, den blivande drottningen av Frankrike och Ludvig XIV:s gemål, i sin styvkjortel av silvertyg med röda invävda strimor. Hon passar ej i bil och kan svårigen komma in i en hiss, men är en strå-

lande färgsymfoni med guldbroderier och skimrande pärlor, virade in i hårets blonda flätningar. Men hur värdigt, långsamt och gravitetiskt måste den tidens kvinnor ej röra sig för att kunna balansera kjolens ansemliga omfång! Att gå arm i arm är en faktisk omöjlighet, att böja sig antagligen mycket svårt, har man tappat en näsduk, får den ligga kvar på golvet, men till den dräkten hör antagligen uppvaktande kavaljerer — så den avstå vi ifrån med detsamma.

Låt oss emellertid efter denna lilla utflykt till ett renässanshov återvända till dagens kvinnodräkt, som åter upptagit den antika stilen. Och vi måste vara överens om att det sällan funnits ett mod, som passar den nordiska kvinnan med sina raka, mjuka linjer så förträffligt som denna. Enkel, förnäm, med otaliga möjligheter till fantastiska variationer i färg och stoff, fyllande tidens krav på sundhet, friskhet och skönhet, ställer den också vissa anspråk på sin bärarinna — det anspråket, att man genast skall kunna se, att den vackra dräkten blott är ett »uttryck» av hennes egen personlighet.

Alice Nordin

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39.

KÖP
TANGENS
GARDINER

Kobbs Thé

är alltjämt
marknadens
förfämsta

Till Konfirmationstiden

ERLING EIDEM:

Herrens nattvard.

Till uppbyggelse i glädje och frimodighet. Häft. 75 öre.

Den lidande Guden.

Andra uppl. Häft. Kr. 3.25.
Mockaband med fodral, guldsnitt. Kr. 9.75.

MANFRED BJÖRKQUIST:

Ny ungdom.

Kr. 2.50. Mockaband med fodral, guldsnitt. Kr. 9.—.

LUTHERORD.

Ur Luthers skrifter och brev. Med porträtt. Häft. 3.—. Mockaband med fodral, guldsnitt. Kr. 9.75.

Sveriges Kristliga Student-
rörelses Bokförlag
STOCKHOLM

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad
å 3:90 pr ask

Till landsorten fraktfritt 4:40 pr ask.

Helt enkelt oumbärlig...

En riktig liten skatt, skriver Vera von Kræmer i Stockholms Tidn. om Handledning i dekorativ söm, av Svea Olsson. Med 130 illustr. Häft. 2 kr., klotb. 3.25. Lindblads, Uppsala.

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

Trolöshet.

(Forts. fr. sid. 275.)

— Det är synd, att ni inte skall resa utan stanna kvar här. Varför är ni här?

— Jag? Jag vet inte...

Och plötsligt tänkte jag: varför skulle jag stanna här? Och när signalklockan ringde, och tåget skulle gå, hoppade jag upp på plattformen.

— Jag följer med er... Jag vill inte stanna... Det gör detsamma.

Vi foro i samma kupé... Lutade mot varandra, njöto vi genom fönstret av det härliga panoramat: Urals berg, klipporna, bergssjöarna med svanor och avgrundernas hemska djup... Tåget jagade fram på avgrundens yttersta rand och detta förtog oss andedräkten... Och vi stodo hårt omfamnade, med bröst mot bröst, och vi tyckte att vi flögo ned i avgrunden...

— Eva, Eva, skrek tågets visselpipa.

Men hon hörde det icke. Hon såg ingenting, hennes ögon voro slutna, och på de öppna läpparna, som liknade en röd blomknopp, lekte ett lyckligt leende.

Kärleken kommer och går liksom livet. Kärleken är som solen: den stiger upp och sjunker ned... Kärleken är som livet: den dör och födes på nytt... och i den finnes allt: både livet och döden...

Biografier till Iduns porträttgalleri.

(Porträtt se sid. 279.)

Ingeborg Petrelli.

DE TVÅ SINNEBILDERNA — STJÄRNAN och korset — är det man plägar använda för att utmärka födelse- och dödsår. Har tiden innan korset ristats varit så använd, att stjärnan blir till en strålende ledlyd för andra, då mildras avskedet genom minnet, som lever kvar bevarat i tacksamhet; och så är förvisso fallet med henne vars bortgång vi nu beklaga.

Knappt hava blommorna från 75-årsdagen hunnit vissna, förrän kransar från när och fjärran pryda graven, ty det är ej endast inom den trängre familjen de sörjande räknas. Fru Ingeborg Petrelli var känd och uppskattad i vida kretsar, och av alla, som kommo i beröring med henne, blev hon älskad.

Att uttömmande skildra hennes livsverk är ej meningen med dessa rader, därtill fordras helt andra förutsättningar, utan endast att i korthet omnämna de företag, som hon ägnat sin arbetskraft. Så var hon under åren 1884—1891 direktis för Föreningen Handarbetets Vänner. Vid utställningen i Köpenhamn 1888 var hon medlem av juryn för kvinnlig hemslojd, 1904 anordnade hon den första och hittills enda utställning av gamla spetsar, som vi haft i Sverige; hon var dessutom medlem av Nya Idun, av Föreningen Svensk Hemslojd och mångårig styrelsemedlem i Pauvres honteux.

Spetsknypplingen låg henne särskilt varmt om hjärtat, och det är henne vi i främsta rummet ha att tacka för, att Vadstenaknypplingen åter tagit fart och kommit under konstnärlig ledning i och med upprättandet av den så kallade Vadstena knypplingskola, vilken är förlagd i olika socknar i Östergötland med huvudsäte i Fivelstad. Tills dato hava där utbildats mellan tre och fyra hundra elever, och såsom ett erkännande av den insats hon därmed gjort på spetsknypplingens område tilldelades hon 1908 Sophie Adlersparres pris.

Fru Petrelli var personligen mycket road och

Iduns byrå och expedition,

Mästernamnelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 9803 Riks 1646 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 Annonskontoret: kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 402 Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

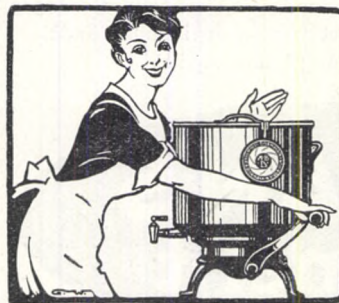
35 öre efter text. 40 öre Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjning.
och Platssökande 25 öre. för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A. Idun uppl. B.
Helt år 15:— Helt år 17:50
Halvt år 8:— Halvt år 9:—
Kvartal 4:25 Kvartal 4:75

Hemmets Diskmaskin

Diskar på en minut.
Slår ej sönder servisen.
Svenskt arbete.

är den enda hittills uppfunna diskmaskinen för hemmet, som gör skäl för namnet.
Den kan nämligen diska.

Dessutom är den enkel, lättskött, outslitlig och billig.

Ni sparar Edra händer, servis och handdukar.

Ni vinner tid. Diskningen blir hygienisk. Vattenåtgång endast 8 liter.

Aktiebolaget Diskmaskin

Malmforsg. 3, Stockholm.
Tel. 132 58.

Demonstreras varje dag å Bygge och Bo.

Tulo
DEN LITTE
HALSLÄKAREN

Han bjuder ej efter en avslutad jazz sin dam på en iskall och livsfarlig glass; ur fickan han tar en ask Tulo-pastiller, och glädjen den strålar ur hennes pupiller.

Uppfriskande. Pris 25 öre. Välsmakande.

UNOL
 ÄR EN NY
TANDCRÈME
 AV UTOMORDENTLIG
 VERKAN

Begär en proftub från UNOLFABRIKEN, MALMÖ.

OXYGENOL
TANDCRÈME
 MED VÄTESUPEROXID
 STÄRKER TÄNDER OCH TANDKÖTT

Reumatism

Pinas icke — Sloan's Liniment borttager ögonblickligen värken. Ha det till hands för reumatiska plågor, vrickningar, blånader, nervvärk och andra nervåkommor. Ingen gnidning — det tränger in i huden ändå.

Fås på alla Apotek.

SLOAN'S
Liniment

skicklig i knyppling och spetsömnad och har bland annat utfört altarspetsen till Neuchens kyrka i närheten av Lützen, dit det var Gustaf Adolf fördes natten efter slaget. Motivet till denna altarklädnad är hämtat från spetsen på den skjorta konungen bar. Guldspetsarna som pryda altaret i Danderyds kyrka äro även av hennes hand och altarklädet liksom det i Neuchen, skänkt av henne.

Endast några dagar före sin död var hon med om att öppna Iduns utställning av gamla korsstygnbroderier, och med den förståelse, som hon alltid visade, då det gällde att taga vara på gammal kultur, uttryckte hon sin stora glädje över att också denna gren av handarbeten nu upplevde sin renässans.

För dem som fått åtnjuta gästvänskap i hennes hem, både det gamla på Djurgården, där prins Wilhelms palats nu är beläget, och det nya av makarna Petrelli uppförda vid Ösby, står hon som den idealiska värdinnan, en grande dame från en svunnen tid.

EBBA SALWÉN.

Stilla och anspråklös gick grevinnan *Sofia Wachtmeister*, vars porträtt synes å sid. 279, sin väg fram och ingen, som ej kom i närmare beröring med henne, kunde ana den målmedvetna kraft och storslagenhet, som dölde sig bakom denna lugna yta. Hon var, om någon, en personlighet och hela hennes väsen bar en sällspord prägel av äkthet — guld alltigenom. Många ord begagnade hon ej men den lugna, intensiva kraft, varmed hon uttalade sin mening i frågor, som lägo henne om hjärtat, kunde ej förfela att göra verkan. I handling talade hon så mycket mer. Den sällsynta duglighet och rådighet, varav hon var i besittning i förening med en hjälpsamhet och osjälviskhet utan like kom henne att bliva till stöd och hjälp för alla, som kommo i hennes väg, vilka på ett eller annat sätt hade det svårt. Röda Korset, för vilket hon hyste ett brinnande intresse, blev ett rikt fält för hennes ovanliga praktiskhet och handlingskraft. Hennes friska utseende och glada, hurtiga väsen läto föga ana att hon bar på ett mångårigt lidande, som, ehuru periodvis mildrat, dock sällan släppte sitt tag. Med okuvlig ståndaktighet bar hon detta och det medlidande hon aldrig unade sig själv, slösade hon i så mycket rikare mått på andra.

I dagspressen förekom för kort tid sedan en läsvärd skildring över de första kvinnorna i Statens tjänst. Till kretsen av dessa kan gott den dam räknas, vars bild återges sid. 279, och som den 24 ingick i sitt 86:te år. Fröken *Karlholms* statstjänst blev långvarigare än de flestas; och till sin betydelse var den i åtskilliga hänseenden märklig.

Fröken K. är Stockholmsbarn, utgången från ett aktat borgarhem. Vid faderns fränfalle fick hon — 14-årig, såsom den äldsta i en talrik syskonkrets, — gripa in och med sitt arbete bliva sin ovanligt dugande och begåvade mor till värdefullaste hjälp i hennes strävan för familjens uppehälle. Den som varit i tillfälle att lyssna till den gamla damens skildringar om det hårda arbete (krinolinsömnad) och de många mödor, varmed hennes ungdomstid i rikt mått var fylld, kan ej annat än gripas av beundran för den okuvliga energi och osjälviskhet, varom de vittna.

I mars 1866 anställdes fröken K. vid Rikets Ekonomiska Kartverk, vilket hon, efter en 42-årig, utomordentligt förtjänstfull verksamhet, lämnade i juni 1908. Lönevillkoren voro icke så lysande. De första åren uppgick lönen till kr. 200:—. Sedan höjdes den under årens lopp så småningom, så att hon efter 38 års tjänstgöring kunde tillgodoräkna sig en lön av kr. 1,200:—. Sista året kunde dock fröken K. lyfta en lön på kr. 1,500:—. Den officiella titeln harmonierade ganska väl med lönen. Befattningens innehavare benämndes "Rit och koloreningsbiträde", en titel som dock under de senaste åren av hennes tjänst på därom särskilt gjord framställning ändrades till "Ritare".

Under sin verksamhet vid Kartverket fick fröken K. på olika sätt röna bevis på sina chefers förtroende och erkännande. Specialarbeten anförtroddes henne från Generalantmäterikontoret, och Geologiska Byrån hedrade henne med uppdraget att utföra kartor för sistnämnda institutions deltagande i 4 världsutställningar (i Wien, Philadelphia, Paris och Chicago).

Som erkänsla för sådana arbeten liksom även för kartor utförda för utställningar och lantbruksmöten inom Sverige äger fröken K. en mångfald diplom och medaljer. Fröken K. är därefter innehavare av Sällskapet Pro Patrias stora medalj i guld.

Vid sidan av sin statliga tjänst har fröken K. ägnat riklig tid och intresse även åt uppgifter på andra områden. Sällskapet Nya Idun räknar henne som en av sina äldsta nu levande medlemmar, och sedan 1887 är hon ledamot i Fredrika Bremer Förbundet.

Till den vördade 85-åringen gå på hennes högtidsdag de varmaste välönskningar från alla dem, som lärt sig uppskatta den gedigna karaktär och den originalitet av äkta och förnämligt slag, som är kännetecknande för henne.

A.B. FÖRENADE
PIANO & ORGEL
 FABRIKER
 GÖTEBORG

BÄSTA SVENSKA INSTRUMENT:
 Malmsjö — Billberg
 Östlind & Almquist
 Gustafson & Ljungqvist
 Rålin — Gävle Orgel- & Pianofabrik.

Böcker
 av Nordens
 nya stora
 författarinna
SIGRID UNDSSET

**KRISTIN
 LAVRANS
 DOTTER**

Tre delar

Häft. 33: —; inb. 37: 50;
 halvpergammentband 48: —;
 halvfr. band 57: —.

»Det kan sättas i fråga, om det finns många diktverk i världslitteraturen som återge den kvinnliga världsbilden, den kvinnliga erfarenhetens hela kosmos så rikt, så mångsidigt, så djupt som Sigrid Undsets stora roman.»

Fredrik Bök i Sv. Dagbl.

JENNY

Häft. 4: 75.

»Det är en av de yppersta romaner jag överhuvud taget känner. — — — Ett själfullt, ett lysande konstverk.»

Fredrik Bök i Sv. Dagbl.

**VISA
 JUNGFRUR**

Häft. 4: 50; inb. 5: 75.

P. A. Norstedt
 & Söners
 Förlag

DUBBEL-OTTOMANER
 med gemensamma eller skilda bäddar,
 Sängkläder, Täcken, Filtar.
 Specialaffären för Bäddmöbler
 Dalagatan 14. St.-t. Va 117 38.
 OLOF KNUTSSON.

Barnens
förtjusning
är

JAMAICA

BANANER
GODA

Ytterst lättsmälta
Närande.

Vid influensa och förkylnings-
sjukdomar bör Ni använda

Formamint

tabletter

till skydd mot smitta.

Rekommenderas av över
10,000 läkare.

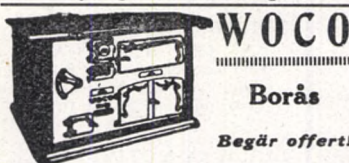
Fås på alla apotek och i drogaffärer.

**Mellins
Food**

är en världsberömd, lättsmält
kraftnärning för barn, ammande möd-
rar, konvalescenter och ålderstig-
na samt för personer, som lida av
mag- eller tarmsjukdomar. För-
ordas av läkare Köpes i apo-
tek, speceri- & drogaffärer.
Mellins Food Depot,
Malmö

Följ noga bruksanvisningen!

WOCO

Borås

Begär offert!

Billiga

KONFIRMA-
TIONS-
KLÄDER

Kavajkostymer, 60: —
prima cheviot, från

Smoking-kosty- 85: —
mer från

GOSSKONF., 1 TR.

A/B NORDISKA KOMPANIET

Korsstygnbroderierna, som ble- vo Iduns succésutställning.

IDUNS KORSTYGNsutställning är nu ett minne bara men ett mycket glatt sådant. Utställningen blev föremål för det livligaste intresse av både press och publik och besöktes under de 8 dagar den hölls öppen av cirka 1500 personer. Här några klipp ur dagspressens smickrande omdömen: Stockholms Dagblad kallar utställningen "en både lustig och lärorik lektion i textil och kulturhistoria". Stockholmstidningen skriver: Allt vad som visas är samlat från privata, utställningen är sålunda en hel minnesgård och skulle man skriva varje saks historia — ty varje sak representerar en epok, en del av ett liv, en fond av minnen, atmosfären av ett hem, skulle Stockholmstidningen inte få rum med mera stoff den dagen. Dagens Nyheter kallar den en lustig och i sitt slag unik utställning som är värd ett besök, Elisabeth Torman skriver i Svenska Dagbladet: Det är en liten utställning av stort intresse som genom initiativ av tidningen Idun och under medverkan av Thyra Grafström i dag öppnas hos David Blomberg. Och Nya Dagl. Allehanda slutar sin beskrivning med att "rekommendera Stockholms damer egna personliga besök."

Här nedan följer en förteckning över utställarna:

Fröken Maria Wickström, Doktor Jacob Billström, Generalskan Mary Björin, Fru Louise Lombard, Fru Olga Pettersson, Vingåker, Friherrinnan Anna Nauckhoff, Fröken Elsa Björkman, Fru M. Johansson, Prostinnan E. Norbeck, Oden-sjö, Fru Ebba Salvén, Fru E. v. Gegerfelt, Göte-borg, Fru E. Jansson, Fru Röhl, Tranås, Fru Ida Hedström, Töreboda, Professorskan A. Bergström, Tullinge, Fru Ebba Olsson, Kristianstad, Fru E. Skoglund, Fru Elvira Sjöberg, Fru Signe Wessman, Fru Alma Kjeldahl, Fru A. Warienus, Fru Isabella Malmberg, Fru Agnes Andsen, Fru Gerda Svensson, Fru Hanna Hartelius, Arboga, Fru Victorin, Arboga, Fru Mossberg, Västerås, Fru Wal-terrius, Arboga, Fru E. Nordlund, Västerås, Fru Wollert, Västerås, Fru Möller, Västerås, Fru Jern-berg, Västerås, Fru Ohlsson, Västerås, Fru Lau-rell, Västerås, Fru Tersmeden, Västerås, Fru Ella Hartelius, Västerås, Fröknarna R. M. Höjer, Stockholm, Fru Ellen Larsson, Tullinge, Fru Ellen Lindeberg, Arvika, Fr. Agnes Wahlroth, Rydby, Fru Ida Strömberg, Haparanda, Syster Gerda An-dersson, Lidköping, Fru Selma Ekelund, Malmö, Fröken Elin Schéle, Halmstad, Doktorinnan E. Lundström, Fru A. Björck, Fru Gunhild Frydén, Fru Hilda Lundell, Fru Beskow, Fr. Hjördis Haak, Fru Petersson, Alvesta, Skedvi, Överstinnan Walborg Bäckström, Fru Lotten Broman, Fröken A. Ekström, Fru Marna Ekström, Professorskan Tullberg, Fru Gerda Kärsell-Erong, Fru Thyra Grafström, Thyra Grafströms Textillaffär A.-B., Doktorinnan Elsa Waldenström, Generalskan A. Fallenius, Redaktör N. S. Lundström, Fröken Ny-ström, Torshälla, Notarien Lundell, Redaktör Bey-ron Carlsson, Sthlm, Fru Signe Wikström, Sthlm, Fru Elsa Elm, Arboga, Friherrinnan Ellen Fleet-wood, Uddevalla, Fru Olga Lundén-Olson, Sthlm, Fru Alice Bonnier, Grosshandl. O. Krepelin, Sthlm, Fru Vera v. Krämer-Lindblad, Fru Wall-berg, Sthlm, Doktor Guinchard, Sthlm, Friherrin-nan Ebba Cederström, Sthlm, Fru av Edholm, Sthlm, Fröken Alfrida Svanström, Drottningholm, Fru Anna Grumme, Sthlm, Fru Jenny Kernell, Gammelby, Fröken Hedvig av Klint, Sthlm, Fru Lina Boström, Sthlm, Fru John Bäckström.

BOKNYTT.

Henrik Schücks skrift om Olavus Petri, som in-går i Gebers serie "De största märkesmännen" har i dagarna utkommit i en ny genomsedd upplaga. Den med mästarhand utförda teckningen av den svenske reformatorns storslagna, klartänkta och varmhjärtade personlighet ger på samma gång grundlinjerna till den nya tidens inbrott i vårt land.

*

Förströrelseböcker i kraftig prisnedsättning. Ett urval romaner och noveller i original och översätt-ning, i huvudsak av den litteratur, som trycktes under dyrtiden, säljes för närvarande till det bil-liga priset av 2 kr. och 1 kr. pr volym, i anslutning till en katalog, som utsänts av Hugo Gebers Förlag i Stockholm.

Alla tiders vackra kvinnor

ha känt hemligheten med hönsäggets gula som skönhetsmedel.

F. PAUL'S
OVICULA
Tvål

den enda som innehåller ren naturlig äggula, framställes med den moderna vetenskapens metoder under tillgodogörande av årtusendens samlade erfarenhet på skönhetsvårdens område. Pris 1 kr.

Feniths namn borgar för en
förstklassig produkt!

Gräddmargarin: "Extramärket Fenith"
Växtmargarin: "Feniths Extra Växt"

äro marknadens förmämsta kvaliteter.

Tel. Riks 813 44.
Allm. Vasa 25 31.

Från första stund

kräver spädbarnets hud
en fullt tillförlitlig salva

MILLIDIN-SALVA

INTYG.

Sedan jag med olika salvor utan framgång under två veckor skött mitt späda barn för hudlöshet, började jag använda Millidin-Salva (D:r Lindströms hud- och sår salva) och var gos-sen fullständigt läkt efter (1) veckas behandling intygar

Stockholm den 2 juni 1922

Maja Bergdahl, Hälsingegatan 3.

MILLIDIN är dryg, obegränsat hållbar, härsk-nar aldrig, därför billig i användning. Fås å apotek, kemikalie- och övriga affärer. Tillv.: Millidinfabriken, Hälsingborg. Nederlag i Sthlm. Firma AUG. PETRÉ, Luntmakaregatan 79.

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Medisan-liniment

omsorgsfullt utexperimenterat, överträffar de flesta såväl in- som utländska me-del mot reumatisk vård, ledstyvhet, ryggskott, ischias m. m. Linimentet resor-beras lätt av huden, varigenom långvarig ingnidning blir onödig. Bruksanvis-ning följer. Fås å alla apotek.

Tillverkas å APOTEKET LEJONET, M a l m ö.

Terro Sko-Kräm

Terro i tuben är
höjt över allt
beröm.

Terro försäljes i
alla välsorterade
affärer i branschen.

En glad förundran efter-
följes av amplaste lovord,

när herrn erfar, att Terro-
skokräm i tub är just
det medel, som på ett
så underbart sätt vårdar
hans skodon och giver
dem detta alltid lika
fraicha och eleganta
utseende.

Ensamtillverkare:
Ferd. Millhens Fabriksfilial, Sundbyberg.

Kvartalsprenumeranter

NYTT KVARTAL

1 APRIL

Prenumerera
GENAST

Per kvartal 4:25 i
närmaste bokhan-
del, tidningskon-
tor, postanstalt
eller direkt

IDUNS
EXPEDITION
STOCKHOLM
Mästersamuelsg. 45

IDUNS
värdefulla
JULNUMMER
GRATIS
till prenu-
meranterna

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Jag vore tacksam att få veta något bra medel att polera ett piano och en mahognymöbel. Har försökt flera omtalade polermedel men inte tyckt, att de varit värda pengarna.

Smålandsfru.

Svar: Prova Liquid Veneer, som vi själva provat och funnit utmärkt. Om ni använder detta medel, som säljes av A.-B. M. Hansen (Arsenalsgat. 3, m. fl. ställen), bli möblerna som nya. En flaska på 100 gr. kostar 2 kronor. Man kan också här få ett utmärkt medel till skötsel av linoleummattor, den s. k. Mop Polish, som vi av erfarenhet kunna rekommendera.

Stockholmsfru.

Fråga: Vilken salva skall jag använda till mitt åtta månader gamla barn?

Moder.

Svar: Millidin kan med trygghet rekommenderas för edert barn.

Salvfabrikationen genom tider-

na kännetecknas f. ö. av en vetenskaplig utveckling, som en husmor gärna borde känna till.

Vad fordrar vetenskapen av en fulländad salvbas? Den fordrar, att dess fysikaliska egenskaper underlättar begagnandet av salvan, vilken därför måste vara smidig och mjuk. De i en idealisk salva ingående ämnena få ej reta huden eller lukta illa och blandningen bör dessutom vara hållbar. Det allra viktigaste är dock, att den måste vara adekvat, d. v. s. motsvara hudens naturliga avsondringsprodukter, den s. k. hudtalgen.

Från denna utgångspunkt arbetade man i laboratorier och konstaterade också med allt större bestämdhet, att människans utdunstning av svett i själva verket är en ren emulsion av från blodet avsondrat serum och en del hudfett. I många år gjordes med ledning av dessa fakta under stora svårigheter försök att framställa ett preparat, som innehöll dessa naturens beståndsdelar och motsvarade samtliga de uppställda fordringarna. Resultatet

av det omfattande arbetet blev den i Millidinet ingående salvbasen.

Denna nya och fulländade salva utgör en organisk blandning (emulsion) av från talgkörtlarna utsöndrat fett och ett serum som erhålles av mjölk. Då mjölkkörtelns uppkomstsätt under fosterlivet motsvarar talgkörtlarnas och svettkörtlarnas och denna körtel således utgör en motsvarighet till de andra hudkörtlarna, innehåller Millidinet alla hudens

Märklig nyhet.

för Sverige.
Oumbärlig för
varje sparsam
husmoder.

Ingen slitning
Ingen gnidning
Ingen skrubbing

Mer än 120,000 husmödrar använda den och äro nöjda. Med Swiftsure Patent Vacuum tvättmaskinen, försedd med den underbara kulventilen, gör man en hushållstvätt färdig på en halv timme, som med andra metoder tager minst tre timmars hårt arbete. Märk att tvättens sköljning jämväl sker med "Swiftsure". Även mycket ömtåliga vävnader, såsom gardiner etc., kunna tvättas utan att skadas.

Swiftsure

arbetar med sammanpressad luft o. sugning. sliter ej tyget. förhindrar krympning av ylle.

Tillverkad av ren koppar och nästan outslitlig.

Likvid behöver ej sändas i förskott. Ni erhåller den på 14 dagars fritt prov. Önskar Ni behålla den, så sänd kr. 25:—, eljest återtages den utan omkostnader. Pris kr. 25:— franko överallt i Sverige. Kan även erhållas på bekväma betalningsvillkor.

Ensamförsäljning för Sverige.
Swiftsure Generalagentur, Änimskog.

Ensamförsäljare för Göteborg: Swiftsurenederlaget, Östra Hamngatan 2, Göteborg. Ensamförsäljare för Skåne, Blekinge, Småland och Södra Halland: Yngve Andrén, Wollsjö. Finnes till påseende å Husmoderns Utställning, Birgerjarlgatan 26, Stockholm.

Approvad och godkänd å Husmoderns Utställning, Stockholm.

Beställningskupong.

Swiftsure Generalagentur, Änimskog. Undertecknad rekvirerar härmed att expedieras fraktfritt under nedanstående adress st. tvättmaskin. Swiftsure.

Namn:

Bostad:

Postadress:

normala beståndsdelar i sin salvbas.

Fråga: 1) Är det damen eller herrn som skall föreslå titlarnas bortläggande! 2) Vad skall jag göra för att inte bli brunfläckig i ansiktet om sommaren.

Lizzie.

Svar: 1) Damen. 2) Använd oxygenol huvudsakligast. Tag någon salva inehållande oxygenol eller hydrozon och smörj ansiktet därmed 2 å 3 ggr. på f. m. Avtvätta salvan med något fettlösende medel.

Läkare.

Fråga: Vore tacksam få upplysning på några billiga och trevliga hotell och pensionat i Stockholm i och för en veckas vistelse där.

Prenumerant.

Svar: Här några adresser: Stockholms Hospits, Vasagatan 10, Hotell Excelsior, Birgerjarlgatan 35, Hotell Clara Larsson, Birgerjarlg. 23, Zanders Pensionat, Artillerig. 12.

Stockholmska.

Fråga: Har i ett års tid lidit av reumatisk värk och blivit av läkare behandlad med arsenik och svavelinjektioner, men utan re-

sultat. Numera hört att en läkare i Stockholm behandlar med utmärkt resultat reumatisk värk medelst koksaltinjektioner. Vilken lösning användes undrar.

20-årig prenumerant.

Svar: Dylika injektioner kan patienten ej ge sig själv. Om patienten bor nära Gnesta finns där läkare som ger dylika injektioner, i annat fall är tillräddigt att resa till Stockholm, där vilken invärtes läkare som helst kan åta sig behandlingen.

Dr. X.

För KONFIRMATIONEN

KONFIRMANDBOKEN

Utg. av B. Jenzon och O. Nystedt. Rikt illustr. Vignetter av Arthur Sjögren. Hft. 1: 50, klotb. 2: 75. Mockaband med guldsnitt, i fodral 8: 50.

EN UNG KRISTEN

Av Harald Akselsson. Hft. 4: 50. Mockaband med guldsnitt, i fodral 11: —.

KRISTENS RESA

Av John Bunyan. Återgiven för ungdom av Elin Silén. Med illustrationer. Hft. 4: 25. Mockaband med guldsnitt, i fodral 9: 50.

BIBLISKA MOTIV

Sonetter av E. N. Söderberg. Hft. 2: 25. Mockaband med guldsnitt, i fodral 8: 75.

HUR BLIR MAN EN KRISTEN

Av Bengt Jonzon. Hft. 2: —. Mockaband med guldsnitt, i fodral 8: 50.

JESUS SADE — — —

Betraktelser för konfirmander. Av Harald Örtenblad. 8: de uppl. Hft. 1: —, inb. 1: 75. Mockaband med guldsnitt, i fodral 7: 50.

FÖR DET INRE LIVET

Av L. M. Engström. Hft. 2: 75. Mockaband med guldsnitt, i fodral 9: 25.

Biblar, Nya Testamenten, Psalmböcker, Konfirmationsminnen.

DIAKONISTYRELSENS
BOKFÖRLAG
STOCKHOLM

ÖVERGÅNGS- HATTAR

FÖR DAMER
OCH BARN

Ett stort urval av
nyheter i sidan,
duvetine eller band
i prislågen från

Kr. 8: 25

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.

74-78 Drottninggatan 74-78

Limhamns Snickerifabrik
Aktiebolag.
L i m h a m n

försälja sedan 35 år tillbaka

PARKETT GOLV

OMBUD: I STOCKHOLM:

Nya Aktiebolaget Cubic

Rikstel. 1380 & 6294.

I GÖTEBORG:

Sven Bratts Aktiebolag

Rikstel. 41800.

Utställning å Bygge och Bo
STOCKHOLM

Fråga: Vore ytterst tacksam för uppgift på några trevliga och enkla teaterpjäser lämpliga att uppföras som sällskapsspektakel på landet (ej ur det s. k. Teaterbiblioteket).

Idunprenumerant under 12 år.
Svar: Helena Nybloms "Hämnd" är en lustig liten komedi, och ej så utspelad som t. ex. "I telefon" eller "Blommor i drivbänk" — vilken sistnämnda åter är lämplig, om det finns många söta unga damer som uppträdande. Litet nyare än dessa sistnämnda verka också Julius Lehmanns "Sista varvet", samt Siraudins "Lika mot lika", bägge enaktare.

Fråga: Vill någon av Iduns läsande skulptörer godhetsfullt upplysa mig om, varmed gipssaker skall överstrykas, så att de får glans och ej smetar ifrån sig? "Amatör".

Svar: Man bestryker först gipssakerna med kokt linolja. Där denna torkat, gnider man medelst en torr trasa över föremålet i fråga med pulveriserad talk, så att det blir blankt. Shellack kan också användas, men är sämre.

Fråga: Var god giv mig upplysning var ung flicka kan genomgå kurs i barnavård eller barnsjukhus i Stockholm. Då det finnes flera sådana, vore jag tacksam få veta adress på några, vilka ej blevo så dyra, men ändå välrekommenderade.

Birgitta 23 år.
Svar: Vänd Er till Sällskapet Barnavård, Stadshagen, eller Englebreds Barnkrubba.

Fråga: Jag skall avlägga fil. kand.-examen och för att lära mig läsa tyska tänkte jag resa över till Tyskland i sommar. Måste man numera ha andra intyg än pass för att få tillstånd komma in i landet? Hur skall man kunna erhålla inackordering i familj? Kanske Idun eller dess läsarrinnor kan råda mig i den här saken. Fil. stud.

Svar: Ni behöver endast pass. Läs Iduns annonser, där tyska familjer ibland annonsera. För övrigt låta vi frågan gå vidare till läsekretsen, där mängden säkert av personlig erfarenhet kan rekommendera tyska familjer, som motta inackorderingar.

Fråga: Hundkännare! Ensamboende dam frågar vilken hundras som lämpligast bör väljas då djuret dels skall vara en lämplig sällskapshund och dels gårdvar. Ville så gärna ha ett klokt, roligt och vackert ex., men har ej erfarenhet. Är långhårig hund mera mottaglig för hudsjukdom o. d. än korthårig? Hundvän.

Svar: Airdalerriens äro kloka och trevliga hundar, men den allra lämpligaste rasen i ert speciella fall är nog en rottweiler. Dessa hundar, korthåriga, äro visserligen ej så vackra som dobermannpinchers men de äro oerhört kloka. Skulle ni ändå vara tveksam och önska mera upplysningar, kan ni säkert tillskriva Kennelklubben i Stockholm.

Fråga: Ämnar att på gamla dar syssla med inbinding av böcker och tidskrifter. Huru skall man förfara för att på egen hand få insikt härom. Frågar en trettioårig Iduns prenumerant.

Svar: Att på egen hand skaffa sig det rätta handläget i yrket är nog ej möjligt men som en början kan man ju studera den lilla boken Amatörbokbinderi av Kerstin Key på Wahlström och Widstrands förlag, Stockholm. Sedermera är det rådlöst att söka fullkomna sig hos en Bokbindare

Fråga: Vore tacksam erhålla adress på fjäderfä- och trädgårdskurser, gärna kombinerade. Pren.

Svar: Här ett par adresser: Torshäll i Leksand, Önnestads kvinnliga trädgårdsskola.

Fråga: Kan Idun säga mig någon god adress i Nizza? Jag är

Yardley's Old English Lavender Soap

Av utsökt kvalitet renar den huden fullständigt och bibehåller hyn ungdomligt fraiche. Luxiöst parfymerad med doften av den äkta Lavendelblomman är det den förnämsta bland alla kvalitets-tvålar.

Pris pr kartong om 3 tvålar, Kr. 4:50.

Säljes i alla förstklassiga och välsorterade affärer inom branschen.

YARDLEY & CO., LTD., LONDON, W. 1.

KALMAR RÅGSIKT "000"
är drygast och bäst

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram. Fås å alla apotek. Nedsatt pris kr. 3.45 pr fl.

Inom 5 minuter

försvinner den plågsammaste huvudvärk eller de mest irriterande nervsmärtor om Ni tager en **Nerval-Kapsel**.

Finnes i askar å kr. 1.70 å apoteken

Köp Schweizer's Siden & Broderier

direkt från Schweiz, tull- & portofritt till hemmet.

Rekvirera prover av våra erkänt goda kvaliteter och sista nyheter av släta, påtryckta & fasonerade siden-, bomulls- & ylleytyger till klänningar & blusar såväl som nyaste modejournaler med våra senaste modeller av färdiga och halvfärdiga dam- och barnkläder med äkta schweitzerbrodyr. Dessutom våra katalogblad med stickade tröjor, vitbroderi, damunderkläder, näsdukar, krager, strumpor, halvstrumpor, halsdukar etc.

— Bästa kvaliteter i alla prislägen —

Vår rikhaltiga provkollektion sändes till påseende mot insändning av 75 öre för porto.

Schweizer & Co. Luzern S 3, Schweiz

Brefporto till Schweiz 40 öre; Brefkort 25 öre

Ni kommer säkert en gång att köpa av oss! - Begär därför proverna strax

Spirella

Inreg. varum. Svensk tillverkning.

Säljes icke i butiker.

Säljes endast genom SPIRELLA-CORSETIERER på alla platser.

En yrkesskicklig SPIRELLA-CORSETIERE skall beredvilligt besöka Eder. Ring eller tillskriv oss om namn och adress på närmaste Corsetiere. Intet köptväng.

Spirellas Färdiga mod. 875 för medelstora figurer med 2 par starka str.-b. Pris kronor 18:—

KORSETTFABRIKEN SPIRELLA A/B
Tel. 51 04 M A L M Ö Tel. 51 04

Spirellas Moderskaps mod. 977 med 2 par starka str.-b. i prisläge från Kr. 30:— och upp.

Fördärva ej Edra

dyrbara kläder genom försök med hemfärgning, utan sänd dem till

LUNDBY
Skönfärgeri & Kem. Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOYLEVERANTÖR

Duktyger - Handdukar Vita vävnader

till fabrikspriser

Almedahls Förs.-Magasin
OBS! 55 Kungsgatan 55. OBS!
G Ö T E B O R G

LÄDER-ARBAND

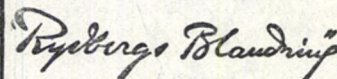
Märke: "MIDGET" (Patent o. lagl. reg. varumärke) KR. 2 KR.

Världens mest praktiska läderarmband
Klockan sitter absolut stadigt och kan icke glida av armen

Syddas remmar av bästa engelska kvalitet.

Bese prov på äkta Midget hos urmakaren.

Engros:
SVERIGES URMAKARE A.-B. STOCKHOLM

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

Mot mal, kackerlackor, väggghyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrottningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:65 och 1:25 i alla färg- och kemikalieaffärer samt hos ensamimportörerna.

AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD, M a l m ö.

Den mest lämpliga sängresår är

SPRINGMADRASSEN
Begär prislista.
SKAND. SÄNGRESÅRFABRIKEN
Karlstad 1.

Oatine

PORERNA ANDAS NATURLIGT OCH RENSAS FULLSTÄNDIGT.

om Ni dagligen vårdar ansiktet med OATINE-Creme, som är snö vitt, välluktande och behagligt att använda. Dessutom håller sig teinten frisk och klar.

OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 3:— samt i stor burk med tredubbelt innehåll å Kr. 6:—.
Håll till godo endast med OATINE "Vit creme — grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar.
uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket dryg och välluktande samt bevarar huden mjuk, klar och vacker. — Fås i burkar av samma storlekar å Kr. 3:— och Kr. 6:—.

Oatine SNOW

Tillerkänd 10 Grand Prix & Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B. Malmö, Paris & London

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Det ena goda förskjuter inte det andra

tänkte den sköna i köket och avkylde herrn i huset, som visat sig alltför kärvänlig mot henne, med en kall och våt **Solidar** tvättning. Rätt så! **Solidar**, det förvånansvärt verkande Puts-, Tvätt- och Rengöringsmedlet, gör fönster, dörrar, golv, paneler och husgeråd bländande rena och skinande. Dess framgång är världsbetydande. Varför skulle **Solidar** inte också kunna lugna en hetlevrad gammal herre och återföra honom i sitt normala tillstånd.

1/2 paket 27 öre

Solidar Tvätt-Extrakt

Om Läkarebok för damer,
dr Gustaf Wiesel. Läkarebokens förlag, Stockholm 17. Kr. 10:—, skriver Svenska Morgonbladet den 2 mars 1923: "Den kände kvinnoläkaren, dr Gustaf Wiesel, Malmö, har nyligen på Läkarebokens förlag utgivit en läkarebok för damer under titeln *Kvinnan från ägget till graven*. I detta ämne har ju redan förut åtskilligt skrivits men föreliggande arbete är ett av de få specialarbetena på området av svensk läkare. Det är också ett nöje att kunna ge arbetet det erkännandet, att det på ett synnerligen hänsynsfullt men klart och instruktivt sätt behandlar alla de områden, som man väntar sig finna i en bok av denna art. Populär i stilen ger boken en den bästa orientering för kvinnan om kvinnan, hennes byggnad och uppgift, om sjukdomar, om barnavård och skötsel under havandeskap. Den kärleksfyllda aktningen och vördnaden just inför moderskapets mysterium, varav boken besjålas, gör att man särskilt gärna rekommenderar den."
Boken rekriveras direkt hos förlaget eller genom bokhandeln och sändes portofritt vid förut insänd likvid.

(Annon.)

klen och behövde hjälp och vård i det härliga klimatet. *Siri.*
Svar: Tillskriv Madame Ebba Anker, adr. Villa des Violettes, Nice Jardins St. Augustin du Var, Nice (Nizza). Det är en välkommerad svensk familj.

Fråga: Var vänlig säg mig, hur jag kan få låna eller köpa möster till filéguipur? För många är tillbaka förekommo dylika möster ofta i mönstertidningar. Mönstren böra lämpa sig för stores till matsal; således en bred bård och gärna därtill rutor och spets.

Beundrarinna av filéguipur.
Svar: Om ni skriver till Amalia Lundbergs tapisseriaffär, Drottninggatan 50, eller till systerarna Hultgren, Birgerjarlgatan eller någon annan välkänd tapisseriaffär i Stockholm eller någon större

landsortsstad bör ni nog där kunna få hyra möster. — Ett annat sätt gives också och det är att ni på Nord. Komp. eller Buttericks mösteraffär, Drottninggatan 57, efterfrågar ett värdefullt litet arbete som heter: *Filet* arbeten von Marie Mieder, vilket kostar mkr. kr. 1:50—2:— och innehåller en hel del vackra och tydliga möster. Eller vänd er till Äkta Spets- och Sidendepöten, Linnégatan 38.

Iduns förmedlingsbyrå lämnar tillförlitliga uppgifter om utkomstmöjligheten på olika banor just nu. Alla upplysningar om skolor och utbildningsanstalter, inträdesfordringar, kursavgifter och uppehållskostnader lämnas omgående mot en avgift av 1

kr. Kom också ihåg att *Iduns förmedlingsbyrå* införskaffar ritningar till villabyggen, ger sakkunniga förslag till olika slags värmeledningssystem, badrumsanordningar etc. Lämnar förslag på litteratur. Gör upp matsedlar för fester, inköper handarbetsmateriel etc. Någon ersättning beräknas, allt efter den tid, som åtgår för uppdragets utförande: i genomsnitt 3 kr. i timmen.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:o 18. Under barndomen hade jag ovanan att bita på naglarna. Detta har haft till följd att mina naglar nu äro mycket fula och plågsamma nagelrötter sticka upp. Jag har ej råd att vända mig till

någon manicurist utan frågar därför om Fru Skönhetsdoktorn har något gott råd att ge mig om mina naglars skötsel. Tacksam för svar. "Fula naglar".

Beakta sv. på fr. 2) i n:r 6. — För övrigt bör ni själv manicurera era naglar, så att de få ett vackrare utseende. Antagligen har ni för länge sedan upphört att bita på dem, så det borde ju kunna lyckas att förbättra dem. Lika viktigt är att ej peta eller riva på nagelrötterna. Om de förorsaka er smärta äro de säkerligen inflammerade. Lägga då på våtvärme omslag med Burows lösning, utspädd med 2/3 vatten. Alla fingrarna behöva ej behandlas på en gång om ni finner det obekvämt. — Hur manicuren tillgår vet ni kanske, annars här några anvisningar. Vad

som behövs för behandlingen är: En liten böjd nagelsax, en nagelpinne av trä eller ben, ett sandpapperspån, en stång skär nagelpolyter samt en, helst två nagelpolerare. Sedan ni klippt naglarna i den form ni önskar, spetsig eller rund, filar ni själva klippytan med nagelspån så att den ej kännas skarp. Därefter håller ni fingrarna i litet ljust vatten, tillsatt med tvål eller borax, och skjuter sedan tillbaka hudverket ovan nageln med pinnen, som emellanåt doppas i vatten. Med pinnen borttages eventuell smuts under nagels kant. Till detta får aldrig vassa instrument användas. När naglarna sedan blivit torkade bstrykas de med nagelpolytären och poleras först med den ena sedan med den andra nagelpoleraren. Den-

MUSTAD'S

Sen vi fick Mustads Solo Grädd i huset är det en ren fröjd att baka bullar och kringlor. Och att äta dom sen!"

Grantz

Tag för regel

att alltid bära på Eder nedanstående lilla flaska med Globoid-Acetocyltabletter och i god tid mota varje annalkande förkylning med ett par tabletter. Inga obehagliga biverkningar på hjärta eller matsmältning. Bästa och effektivaste medel mot Huvudvärk, Förkylning, Influenza, Reumatism etc.

Till salu å alla apotek å kr. 2:30 pr 40 tabl. å 1/2 gr.

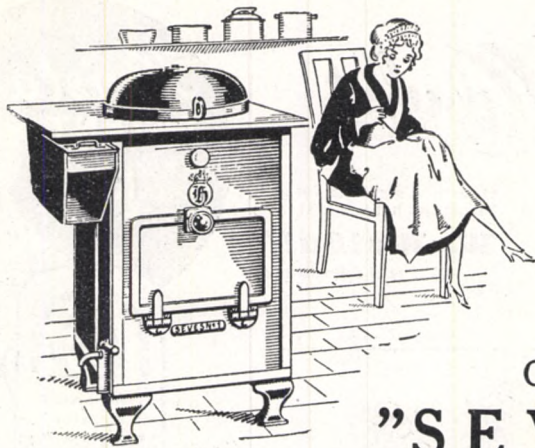
**GLOBOID
ACETOCYL**

1 april stundar!

Välj den trevliga tidningen för nästa kvartal.

**PRENUMERERA PÅ
DAGENS NYHETER**

Om
"SEVES"
 den elektriska spisen

skriver oss bland andra Kontorschef P. Sturén, Ulvsunda:

Hos oss installerades den elektriska spisen Seves n:o 1 i mitten av maj i år och har sedan dess varit i daglig användning. I början vållade den oss en del huvudbry, när dess funktion kräver en väsentligt ändrad matlagningsteknik. Ju mer man lär känna spisen och har tålamod att experimentera desto mera sätter man emellertid värde på den.

Sedan man blivit van att begagna Seves-spisen får man maten bättre lagad med mycket mindre besvär än på vare sig ved- eller gasspis. Seves-spisens fördelar äro bl. a.

Högsta grad av renlighet.

Alltid redo att fungera.

I längden billigare än annan spis.

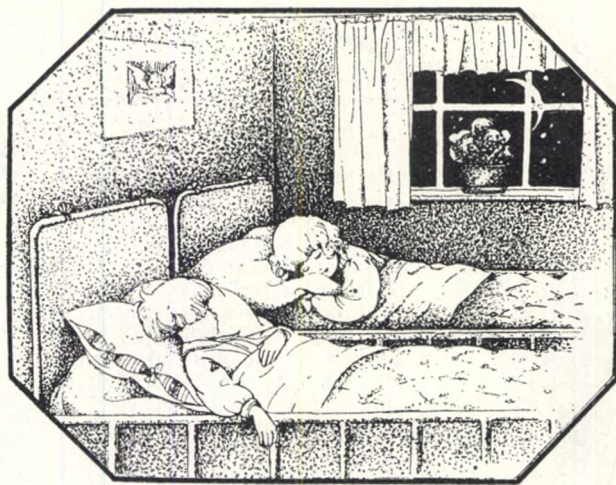
Maten kan utan olägenhet "stå och vänta" både en och två timmar.

Ja, egentligen har den enbart fördelar framför andra spisar, ehuru den kräver ett ingående studium för att ändamålsenligt och ekonomiskt fördelaktigt kunna utnyttjas. Spisen rätt använd, blir maten förträfflig.

Stockholm den 5 sept. 1922.

Kerstin Sturén.

Demonstreras å "Bygge och Bo" i Liljevalchs Konsthall.

Om det vore
 Edra små, vad skulle de då få, när
 de vakna?

Inte skulle det väl ändå bli kaffe? Så oförståeligt handlade Ni säkert inte, men choklad —
en kopp Cloettas Guld Cacao

Det är om något morgondrycken för de små. Cloettas Guld Cacao är ren, närande, hälsosam och i den ömtåliga rostningsproceduren så behandlad att chokladen får en delikat fyllig smak — en smak som tillfredsställer även den mest anspråksfulle,

Tag det rätta
 Tag Cloetta

Cloetta

Sten

SveaVäst

är renare och
 näringsrikare
 än smör, säger

vetenskapsmannen

SveaVäst

är det margarín som
 säljes lättast, säger

affärsmannen

SveaVäst

är lika gott
 som smör, säger

hushörsmodern

London's ledande modejournal.

**3 mönster
 gratis i detta
 nummer.**

Modellerna i Fashions for All's aprilnummer, som nu utkommit, representera de allra senaste modenyheterna från Paris och London.

Vill man kläda sig ekonomiskt men på samma gång smakfullt bör man välja någon modell ur Fashions for All's aprilnummer.

Med aprilnumret följa som gratisbilagor mönster till de tre

stilfulla modellerna, som synas på omslaget här bredvid, alltså till en dräkt, en promenadklädning och en eftermiddagsklädning.

Dessutom medföljer en svensk textbilaga med utförliga anvisningar, hur man skall sy.

Om Ni ej redan skaffat Eder aprilnumret, köp det i dag.

FASHIONS FOR ALL

Med svensk text och gratismönster. Pris Kr. 1: 10.

Säljes i alla boklädor, pappers- och tidningsaffärer samt direkt från

A.-B. WENNERGREN'S JOURNALEXPEDITION
 Kontor, expedition och försäljning, Klara Norra Kyrkogata 34, Stockholm I.
 Sthlmstel. N. 297 12. Telegr.-adr. Parisermöder. Rikstel. 132 49.

na procedur företages en gång i veckan. Efter var tvättning skjutes hudvecket tillbaka för att det ej skall fastna vid nageln.

N:o 19. Är elektrolytisk behandling för borttagande av generande hårväxt (i ansiktet) fullt effektiv, efterlämnar den märken och behövs mer än en behandling? — Kunde även adress lämnas på något skönhetsinstitut i Göteborg, som tillförlitligt utför sådan behandling, vore undertecknad mycket tacksam.

24-årig icke stadsbo.

Sådan behandling är nog effektiv och efterlämnar ej märken om den utföres väl och sakkunnigt, t. ex. av en hudläkare. Om det behövs mer än en behandling beror på hur mycket det är som skall tas bort. — Något skönhetsinstitut i Göteborg kan jag ej lämna adress på, men en gång där torde ni ej ha svårt att få reda på ett sådant.

N:o 20. Finnes något osvikligt medel mot ymnig, besvärande armsvett? Har försökt både formalin och puder utan att det hjälpt.

Brita 20 år.

Oklanderlig renlighet av hela kroppen är ett huvudvillkor samt ofta ombyte av det innersta plagget. Tvätta dessutom armhålorna ett par gånger om dagen med ljumt alunvatten och pudra efter torkningen med pulvriserad violrot eller med följande *sammanslagande puder*: 10 gr. fenylsyra, 20 gr. alkohol, 200 gr. stärkelse, 150 gr. pulv. violrot och 2 gr. violescence. — Syran upplöses i alkoholen och violescencen tillsättes, därpå stärkelsen och violrot.

N:o 21. Vore mycket tacksam för upplysning om namn och adress på den kvinnliga apotekare, som tillverkar och försäljer den av Fru Skönhetsdoktorn rekommenderade äkta svenska valnötsdekoken. Fröken K.

Namn och adress är Fru Signy Hellström, Ramnäs.

N:o 22. Har under hösten masserat min rynkiga panna med Liljemjölkscréme, men rynkorna ha bara fördjupats. Bör jag fortsätta? Har det ganska bekymmersamt och sysslar med studier. Har det någon inverkan?

24-åring.

Ni får ej låta bekymmer verka så att ni därvid rynkar pannan. Blir det en vana får ni aldrig bort vecken, försöka vad ni vill. Sitt ej för mycket vid boken utan ge er ut i naturen emellanåt och låt aldrig en dag gå utan motion i friska luften. — Sköt ert ansikte så som står i sv. på fr. 3 i n:r 6 och öka ej vecken genom att rynka pannan.

N:o 23. Snälla Fru Skönhetsdoktorn! Har köpt och försökt svavelbundet kalium eller kalium-sulfat och dest. vatten, 6 och 56 gr. men det binder inte färgen. Förmodar det är för litet bindmedel? Hur många gr. kan jag i så fall öka? Då ju medlet är fullkomligt oskadligt, så, snälla Fru Skönhetsdoktorn, tag till ordentligt. Tacksam för snart svar.

Agneta.

Jag förmodar ni menar bindmedel för hår- och ögonbrynsfärg. Men jag minns nu inte vilken sorts färg ni tänkte använda. Bindmedlet binder nämligen ej vilket färgmedel som helst. De flesta färgmedel bindas av solljuset och sitta i till en tid. I alla händelser skall färgen först torka in, och sedan anbringas bindmedlet, som i sin tur får torka in. Att öka de 6 gr. till 10 skadar ej. — I det fall ni vill nöja er med ett medel som på

naturlig väg så småningom gör hår eller ögonbryn mörkare nämner jag det här: 2½ gr. garvsyra och 28 gr. glycerin blandas och ingnides i hårbotten eller i ögonbrynen för att gradvis göra dem eller håret mörkare.

N:o 24. Kan en flicka i 25-årsåldern få ett råd samt uppgift på något medel att bli va

»Varje kvinna är ett mysterium.

Men detta mysterium kan i någon ringa mån avslöjas. Därför har jag skrivit denna bok om kvinnors sjäsliv", säger

Carl Dymling

i förordet till sin nyutkomna, synnerligen intressanta bok:

Kvinnors sjäsliv

Pris 4.75.

En bok för både män och kvinnor!

Lindblads Förlag, Uppsala.

**BRUNSTEDTS
MODESALONGER
HAMNGATAN 1 A - STOCKHOLM**

*De nya vårmodellerna
visas fr. o. m. måndagen den 26 mars.*

Namn:
Adress:

Vår nya stora katalog

för våren och sommaren 1923 har nu utkommit.

Tusentals olika artiklar i manufaktur, korta varor m. m.

Genomgående billiga priser.

Stor sortering nyheter för säsongen.

Till förutvarande större kunder utsändes katalogen i dagarna utan att den behöver rekvideras.

Ifyll Eder namn och adress å nedanstående rader, urklipp och insänd denna annons i öppet kuvert frankerat med 5 öre och adresserat till

AHLÉN & HOLM, Stockholm 20.

Sänd mig genast Eder stora katalog för våren och sommaren, omfattande tusentals artiklar i manufaktur, korta varor m. m., varibland säsongartiklar och nyheter. Jag förbehåller mig att få katalogen gratis och fullständigt portofritt.

säljas under garanti för grobarhet, renhet o. sortäktighet.

**W. Weibull,
Landskrona**

*Sy på Singer dotter min,
så kommer säkert friarn din*

NOGIBOL-FOTSALT

Medel mot **ömma fötter.**

Antiseptisk, desodoriserande, upphäver ömhet, håller fötterna torra och smidiga. Pris kr. 2: 50 pr burk, tillräckligt för 10 fotbad.

BOREOL-PULVER

Medel mot transpiration.

Att användas vid inpuddring av armhålorna, kroppens sidor och fötter. Förhindrar överdriven transpiration och obehaglig utdunstning.

Pris Kr. 2: 25.

Säljes hos N. K., Militärekiperingsaktiebolaget, Herman Meeths och i varje välsorterad affär eller direkt från
TEKN. FABR. BORE H. A. B.,
Stockholm 7.

**Kristall
PATENT**

DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
VETEMJÖLET

EMS
**Emser
Pastiller
Källsalt
Vatten**
mot
Katarr
Heshet
Elakartad
influenza
Hals-
bränna
Magsyra.
Säljas överallt.

Chesebrough's Vaseline
Vaseline Vasobrot

är er hjälp vid tusen svårigheter. Chesebrough's Vaseline verkar läkande och förhindrar uppkomsten av kvisslor och utslag. Chesebrough's Vaseline är världens mest använda, billigaste och verksamaste medel för att få en frisk, smidig och ungdomlig hud. Finnes i 25- och 45-öres askar samt i glasflaskor för 70 öre och 1: 25. Begär Chesebrough's Vaseline på apoteken och i färg- och kemikalieaffärer.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta **Hårmedel** och överträffas icke av något annat liknande preparat.

Pris pr fl. 3: 75.
Erhålls hos alla 1: sta klass Parfymeri-, Damfrisering och Drogaaffärer.

Medisan-tabletter

ett nytt tillförlitligt medel med snabb och säker verkan vid nervsmärtor, reumatism, huvud- och tandvärk m. m. Kliniskt prövat å sjukhus. Lätt att intaga då tabletterna hastigt sönderfalla i vatten. Obs! Salicylsyra ingår icke i någon form. Fås å alla apotek.

Tillverkas å APOTEKET LEJONET, M a l m ö.

Svält ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings-salt. Erhålls på bleckburkar hos Frö-, Färg- och Kemikaliehandlare. Begär originalförpackning.

**MAZETTIS
CHOKOLADER**
Överdådigt delikata

**PHOSPHATINE
FALIÈRES**

Bästa näringsmedel för barn. Blandas med mjölk till en smaklig o. stärkande välling. Utmärkt medel under avvänjnings-tiden o. uppväxtåren.

Finnes å alla apotek, i speceri- o. drogaffärer

GENERALAGENT:
**JOHAN BRATTSTRÖM
STOCKHOLM**

Riks 34098 A. T. Kungsh. 3292

ANVÄND ALLTID
Finiss
SKOCREAM

Hos kungahus och societé
Hos Dig och mig och skorna me'
Har Viking skokräms kvalitet
Förvärvat högsta renommé.

Viking skokräm förlänar lädret en djup, smetfri glans, skyddar det och bevarar dess smidighet.

tjock och fet. Är ganska mager, väger endast 48 kg., är mest mager å hals och armar samt ansikte. Är för övrigt frisk. Tacksam för svar är

3-årsprenumerant.

Överanstäng er aldrig kroppsligt och försök att vara lugn till sinnes. Ni bör varje dag promenera i friska luften, det ger god aptit och befordrar matsmältningen, vilken är en viktig sak om man vill öka i vikt. Om ni ej precis har tillfälle att föra ett bekvämt liv, så försök i alla fall att varje dag, t. ex. efter middagen, vila ostört en halv eller hel timme och om möjligt helst då sova. Lägg er tidigt om kvällarna men stig upp i normal tid, och innan ni ännu fått på er mycket kläder utför ni några gymnastiska rörelser med djupa andedrag i närheten av ett öppet fönster eller i ett nyvädrat rum. Isynnerhet arm- och bröst-rörelser behöver ni för att få hals och armar fylliga. — Så är det dieten. Förtär ett rätt ägg på fastande mage och åt sedan till frukost tillika med annat havregrynsgröt med grädd i st. f. mjölk. Egentligen kan den som vill bli fet äta allt som förekommer, men helst bör födan bestå av stärkelse- och kvävehaltiga ämnen, såsom potatis, bröd, socker, söta kakor, choklad, välling, pannkaka etc. Därtill njuta rikligt med mjölk, smör och frukt samt redde säser och soppor. Till maten må ni gärna dricka men helst mjölk. — Bad, ej för varma och ljumma heltvättningar böra ingå i regimen.

Fru Skönhetsdoktern.

Låt ej bedraga Er

att använda skarpa och frätande tvättmedel. Tomtens välkända Tvättpulver är oskadligt för tvätten, men ger vid användning bästa resultat.

Apotekare John Lindgrens Kinavin

med eller utan järn, berett av äkta druvvin. Sedan flere årtionden välkänt såsom ett stärkande och stimulerande medel vid svaghetsstillstånd, särskilt blodbrist. Till salu å alla apotek.

Tillverkas å APOTEKET LEJONET, Malmö.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

L. L. Göteborgsfrus adress skickas om ni uppger namn och adress.

Vän av mänskliga rättigheter i Hälsingborg har protesterat mot att Hemslovinnans hemslovinna endast blivit benämnd Greta utan vare sig tillnamn eller titel. Detta är emellertid ej någon sidovördnad mot fröken Greta som själv ville ha sig så benämnd. Så att det kanske ej är skäl att bli så upprörd. För övrigt är det alldeles riktigt att våra duktiga hembiträden — och av den sorten finns det lyckligtvis många — böra bemötas med all den hänsyn de förtjäna.

"En prövad 30-åring", som hade en fråga införd i nr 10, har som svar mottagit flera brev, som utfås på Iduns redaktion eller tillställas honom mot porto.

Ett medel mot grått hår rekommenderas av en Iduns läsare:

Upprepade gånger synas i Idun förfrågningar om bästa medlet att förändra grått hår till brunt! Som undertecknad med bästa resultat använt en valnötsdekot, beredd av "fackman", vill jag av erkänsla nämna adressen här: Fru Constance Svensson, Ö. Skansg. 18 B, Göteborg, som till specialité har hud- och hårbehandling, tillverkar av valnötsblad utmärkta färgningsmedel. (Ej för blont hår!) Priset här på platsen 2:75 för cirka 1/2 liter. Av egen erfarenhet har jag uttrönt att detta medel är absolut oskadligt, det tycks tvärtom stimulera hårväxten.

F. C. L.

Gyllenhammars
HAVRE-MUST
gör
mig
våldigt
stark

Jacobson & Co.

STOCKHOLM

A.-B. Mölnbacka-Trysils pappersbruks nederlag

PAPP, PAPPER och BINDGARN
en gros

Rikstel. Sthlmstel.
1298, 203 98. N. 1162, N. 2110.

Vid Reumatism,
Huvudvärk,
Gikt och Ischias

såväl som vid
influenza, och
smärtor av alla
slag, verkar
TOGAL snabbt
och säkert.

Togaltabletterna utskilja starkt den skadliga urinsyran ur kroppen och går sålunda till själva roten av det onda. Togal anbefalles varmt av många läkare och kliniker i Europa. Det efterlämnar inga skadliga biverkningar. Smärtorna lindras omedelbart, och även sömnlöshet bekämpas med Togal. Tillhandahålles av apoteken.

Trädgårdens behov av

FRÖ

Blomsterlökar — Växter — Gödsel-
ämnen — Redskap — Utrotningsmedel mot skadeinsekter o. parasitsvampar m. m. fylles fördelaktigast hos

A.-B. NORDISKA FRÖHANDELN
Mästern Samuelsg. 45, Stockholm C. Tel.: 317 25 — Norr 142 20.

Rikhaltig, beskrivande katalog på begäran.

Köp i dag ett kg. margarin men se till att det är

Pellerins

Det tål jämförelse med det finaste natursmör men är billigare.

Pellerins är garantimärkt.

Ottomaner Schöslonger Soffor

Thorwald Olsens Möbelverkstad
Blektornsgr. 6 Stockholm. Sö. 9851

Annonsera i IDUN!

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspänne, Skyttlar, Sked kroker och Spolmaskiner köpas för månligast hos

A.-B. Borås Mek. Wävskedfabrik, Borås. Rikstelefon 1028. Exp. till landsorten mot postförskott.

Husmödrar!

pröva

Det elektriska Kok-bandet ELDORADO

Använd Edra gamla kokkärl även vid kokning med elektrisk ström. Varje cylindrisk gryta en elektrisk kokare.

1 liter vatten kokar på c:a 6 minuter.

Kokbanden finnas i olika storlekar från 100 mm.—240 mm. i diameter. Pris för band till kokkärl rymmande c:a 1 liter kr. 7:—.
Sladd 1,50 mtr kr. 2:50.

Obs! Vid beställning torde volt-spänning uppgivas.

Ensamförsäljare för Sverige och Norge:

FRISK & Co., Birger Jarlsg. 29, Sthlm. Rik 103 22.

Aterförsäljare antagas.

Lediga platser, Platssökande, Diverse och Skolannonser återfinnas i B: numret.

På varje dams toilettbord . . .

Huru många gånger har icke detta uttryck missbrukats? Med den nya hudcremetvålen Yema har dock marknaden tillförts ett preparat, om vilket i eminent grad kan sägas att det hör hemma på varje dams toilettbord. Yema-tvålen är nämligen på en gång en förtjusande toilettvål och en briljant hudcreme, som ständigt förbättrar och underhåller friskheten och lenheten hos hud och hy. Köp med Er hem idag en Yema-hudcremetvål för 1 krona, prova den i afton och Ni och Yema bli vänner för livet.

Yema-tvålen säljes överallt samt i parti från

Aktiebolaget
A. P. Sjöbergs Fabriker
Malmö, Helsingborg.

Yema
Varje ask inne-
håller skönhet.

*Berömd i sju kungariken
för sin vackra hy blev flickan
som alltid använde*
YVY - TVÅLEN

Så här

ser det ut —
vårt nya emballage.

Från och med mars månad expedieras Triton tvättpulver i kartonger av ovanstående utseende i färgerna vitt, grönt och blått.

Triton sparar arbete och kläder i högre grad än något annat tvättmedel.

*Vi hålla vad vi lova.
Pröva och döm!*

NYA AKTIEBOLAGET TRITON
SUNDBYBERG

Så'na här kakor —

lätta, pösiga och välsmakande får man, då man använder TRELLEBORGS RÅGSIKT "000". Jag har nu hållit mig till det i årtal. Erfarenheten har lärt mig att ifråga om dryghet, ändamålsenlighet och god smak intet bättre finnes än

**TRELLEBORGS
RÅGSIKT "000"**

TRELLEBORGS ANGQVARNIS
AKTIEBOLAG

